

ZARZĄD POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO

**VII RAPORT Z WYKONANIA
PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO
ZA LATA 2017-2018**

WOŁOMIN, 2019

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

Biuro:

ul. Katowicka 80

43-190 Mikołów

Tel/fax: 32 326 78 17

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Michał Mroskowiak

Anna Piotrowska

Justyna Płachetka

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Spis treści

Spis treści	3
1. Wstęp	4
1.1 Podstawa prawna	4
1.2 Okres sprawozdawczy	4
1.3 Źródła danych	4
1.4 Zakres opracowania	5
2. Charakterystyka powiatu	5
2.1 Położenie	5
2.2 Demografia	6
2.3 Obszary cenne przyrodniczo	7
3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu wołomińskiego	7
3.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza	11
3.2 Zagrożenia hałasem	20
3.3 Gospodarowanie wodami	23
3.4 Gospodarka wodno-ściekowa	25
3.5 Zasoby geologiczne i gleby	28
3.6 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	29
3.7 Zasoby przyrodnicze	33
3.8 Zagrożenia poważnymi awariami	39
3.9 Edukacja ekologiczna	41
4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska	50
4.1 Ocena finansowania zamierzeń Programu Ochrony Środowiska	53
4.2 Ocena systemu monitoringu	54
5. Podsumowanie	56
Spis rysunków	57
Spis tabel	57

1. Wstęp

1.1 Podstawa prawna

W celu realizacji polityki ochrony środowiska na poziomie powiatu, organ wykonawczy powiatu sporządza powiatowy program ochrony środowiska, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. Programy te uchwalane są przez Radę Powiatu oraz podlegają opiniowaniu przez organ wykonawczy województwa.

Zgodnie z art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 roku Prawo ochrony środowiska, Raport z realizacji Programu ochrony środowiska zarząd powiatu przedstawia radzie powiatu co 2 lata.

Ostatni Program ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego został przyjęty Uchwałą nr XVII - 198/2016 Rady Powiatu Wołomińskiego z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie uchwalenia „Programu ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego do roku 2020, z perspektywą do roku 2023”. Program Ochrony Środowiska ma na celu realizację Polityki Ekologicznej Państwa na poziomie powiatu.

1.2 Okres sprawozdawczy

Niniejszy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska obejmuje okres od 01.01.2017 roku do 31.12.2018 roku i został sporządzony na podstawie analizy realizacji zadań zawartych w „Programie ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023”.

1.3 Źródła danych

Dane wykorzystane podczas sporządzania niniejszego dokumentu zaczerpnięto ze Starostwa Powiatowego w Wołominie, Programu ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023 roku oraz z Banku Danych Lokalnych (GUS). Ponadto wystosowano odpowiednie pisma do następujących jednostek, z prośbą o podanie informacji na temat zrealizowanych działań z zakresu ochrony środowiska w latach 2017-2018:

- Urząd Gminy Dąbrówka,
- Urząd Gminy Jadów,
- Urząd Gminy w Klembowie,
- Urząd Miasta Kobyłka,
- Urząd Miasta Marki,
- Urząd Gminy Poświętne,
- Urząd Miasta i Gminy Radzymin,
- Urząd Gminy w Strachówce,
- Urząd Miejski w Tłuszczu,
- Urząd Miejski w Wołominie,
- Urząd Miasta Żąbki,
- Urząd Miasta Zielonka,
- Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie,
- Generalna Dyrekcja Dróg i Autostrad, Oddział w Warszawie,
- Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Warszawie,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Zarząd Zlewni w Dębem
- Nadzór Wodny w Wołominie
- Nadleśnictwo Łochów,

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

- Nadleśnictwo Drewnica,
- Nadleśnictwo Jabłonna,
- Nadleśnictwo Mińsk.

Realizacja wielu zadań została dofinansowana przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, a także Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie oraz Mazowiecki Urząd Wojewódzki, wspierający wiele zadań bezpośrednio lub za pośrednictwem Lokalnych Grup Działania – LGD Równiny Wołomińskiej i LGD Zalewu Zegrzyńskiego.

Część zadań realizowanych była przy wsparciu: Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie. Niektóre projekty współfinansowane były ze środków Unii Europejskiej.

1.4 Zakres opracowania

W skład niniejszego Raportu wchodzi:

- Zakres realizacji Programu,
- Ocena realizacji Programu,
- Ocena finansowania zamierzeń Programu,
- Ocena systemu monitoringu,
- Podsumowanie.

2. Charakterystyka powiatu

2.1 Położenie

Powiat wołomiński położony jest w centralnej części województwa mazowieckiego, na północny wschód od Warszawy. Siedzibą powiatu jest Wołomin. W skład powiatu wchodzi 12 gmin, w tym:

- ❖ 4 gminy miejskie: Kobyłka, Marki, Ząbki, Zielonka;
- ❖ 3 gminy miejsko - wiejskie: Radzymin, Tłuszcz, Wołomin;
- ❖ 5 gmin wiejskich: Dąbrówka, Jadów, Klembów, Poświętne, Strachówka.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Na terenie powiatu znajduje się 7 miast: Kobyłka, Marki, Radzymin, Tłuszcz, Wołomin, Ząbki i Zielonka.

Według danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii, powierzchnia geodezyjna powiatu zajmuje 95 356 ha. Największą gminą pod względem powierzchni jest gmina Radzymin (12 946 ha), a najmniejszą - gmina Ząbki (1 098 ha). Powiat podzielony jest na 191 sołectw i 194 miejscowości podstawowych (łącznie z miastami).

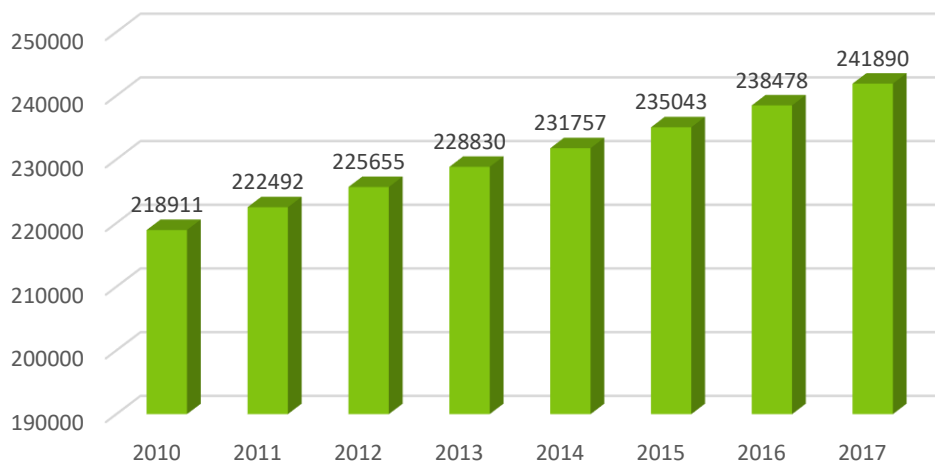
2.2 Demografia

Wg Banku Danych Lokalnych GUS, w 2017 roku powiat wołomiński zamieszkiwało 241 890 osób. Zdecydowaną przewagę liczebną w ogólnej liczbie osób na terenie powiatu mają kobiety – w 2017 roku powiat wołomiński zamieszkiwało 125 282 kobiet i 116 608 mężczyzn. Gęstość zaludnienia w 2017 roku wynosiła 254 os./km². Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby ludności powiatu w latach 2010-2017.

Tabela 1. Liczba ludności na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2010-2017 (źródło: Bank Danych Lokalnych)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
kobiety	113236	115083	116756	118317	119879	121635	123511	125282
mężczyźni	105675	107409	108899	110513	111878	113408	114967	116608
ogółem	218911	222492	225655	228830	231757	235043	238478	241890

Liczba ludności powiatu wołomińskiego na przełomie ostatnich sukcesywnie wzrasta. W porównaniu z rokiem 2010 liczba mieszkańców wzrosła o 22 979 osób.

Rysunek 1. Zmiany liczby ludności na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2010-2017
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Na obszarze powiatu wołomińskiego nie można mówić o zjawisku starzejącego się społeczeństwa, ponieważ mimo stałego wzrostu liczby ludności grupy poprodukcyjnej wzrasta równocześnie liczebność grupy produkcyjnej i przedprodukcyjnej. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe informacje.

2.3 Obszary cenne przyrodniczo

Zgodnie z danymi Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska, na terenie Powiatu Wołomińskiego występują następujące obszary prawnie chronione:

- ➔ Rezerваты przyrody:
 - Dębina – powierzchnia 51,21 ha (Gmina Klembów),
 - Grabcz – powierzchnia 29,34 ha (Gmina Kobyłka),
 - Horowe Bagno – powierzchnia 43,82 ha (Gmina Marki),
 - Śliże – powierzchnia 44,29 ha (Gmina Jadów),
 - Mosty Kalińskie – powierzchnia 201,44 ha (Gmina Zielonka),
 - Bagno Jacka – powierzchnia 19,45 ha (Gmina Zielonka);
- ➔ Park krajobrazowy: Nadbużański Park Krajobrazowy – powierzchnia 39535,2 ha (Gmina Jadów);
- ➔ Obszar chronionego krajobrazu: Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu – powierzchnia 148409,1 ha (Gmina Wołomin, Gmina Marki, Gmina Radzymin, Gmina Ząbki, Gmina Kobyłka, Gmina Zielonka, Gmina Dąbrówka);
- ➔ Obszary Natura 2000:
 - 2 obszary specjalnej ochrony ptaków Natura 2000:
 - „Dolina Dolnego Bugu” PLB 140001 – 74309,92 ha (Gmina Dąbrówka),
 - „Dolina Liwca” PLB 140002 – 27431,51 ha (Gmina Jadów);
 - 7 obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty:
 - „Krogulec” PLH 140008 – 113,11 ha (Gmina Dąbrówka),
 - „Ostoja Nadbużańska” PLH 140011 – 46036,74 ha (Gmina Dąbrówka),
 - „Ostoja Nadliwiecka” PLH 140032 – 13622,72 ha (Gmina Jadów),
 - „Poligon Rembertów” (PLH 140034) – 241,93 ha (Gmina Zielonka),
 - „Torfowiska Czernik” (PLH 140037) – 53,8 ha (Gmina Strachówka),
 - „Strzebla błotna w Zielonce” PLH 140040 – 2,2 ha (Gmina Zielonka),
 - „Białe Błota” (PLH 140038) – 31,43 ha (Gmina Wołomin);
- ➔ 5 użytków ekologicznych:
 - dwa w Gminie Jadów (5,97 ha, 14,49 ha),
 - trzy w Gminie Strachówka (4,98 ha, 5,47 ha, 0,7 ha);
- ➔ 208 pomników przyrody (głównie drzewa, grupy drzew, aleje oraz głązy narzutowe).

3. Zakres realizacji Programu Ochrony Środowiska dla powiatu wołomińskiego

Priorytety ekologiczne określone w *Programie Ochrony Środowiska dla powiatu wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023 roku* skupiają się w następujących dziedzinach:

- racjonalna gospodarka odpadami, w tym minimalizacja wytwarzania odpadów;
- likwidacja niskiej emisji;
- dostosowanie systemu transportowego do potrzeb i lokalnych warunków;
- uregulowanie stosunków wodnych, w tym zabezpieczenie przed powodzią i podtopieniami, m.in. poprzez budowę polderów i zbiorników retencyjnych;
- prowadzenie efektywnej i zróżnicowanej edukacji ekologicznej, skierowanej do jak największej liczby mieszkańców powiatu.

W programie dokonano oceny stanu środowiska na terenie powiatu wołomińskiego z uwzględnieniem dziesięciu obszarów przyszłej interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, pola

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

elektromagnetyczne, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami. Uwzględniono także zagadnienia horyzontalne: adaptacje do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, monitoring środowiska i edukację ekologiczną.

Następnie dla każdego z obszarów interwencji wyznaczono cele, wskaźniki oraz kierunki działań.

Obszar interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza

Cele:

- Ograniczenie tzw. „niskiej emisji”, w tym emisji komunikacyjnej i sektora komunalno – bytowego;
- Ograniczenie emisji z przemysłu i energetyki;
- Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym powiatu;
- Adaptacja do zmian klimatu.

Obszar interwencji: zagrożenia hałasem

Cele:

- Kształtowanie klimatu akustycznego przez planowanie przestrzenne;
- Zmniejszenie hałasu komunikacyjnego;
- Zmniejszenie hałasu przemysłowego i komunalnego.

Obszar interwencji: pola elektromagnetyczne

Cele:

- Ochrona przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym.

Obszar interwencji: gospodarowanie wodami

Cele:

- Zwiększanie retencyjności zlewni oraz efektywności urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego;
- Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- Racjonalizacja korzystania z wód w gospodarstwach domowych, rolnictwie i przemyśle;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Obszar interwencji: gospodarka wodno-ściekowa

Cele:

- Zapewnienie wystarczającej ilości wody pitnej o odpowiedniej jakości;
- Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej.

Obszar interwencji: zasoby geologiczne

Cele:

- Racjonalne gospodarowanie i ochrona złóż kopalin;
- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko i ludność lokalną podczas prowadzenia prac geologicznych oraz eksploatacji i magazynowania kopalin.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji: gleby

Cele:

- Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
- Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

Obszar interwencji: gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cele:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów lub minimalizacja ich ilości;
- Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Obszar interwencji: zasoby przyrodnicze

Cele:

- Zapewnienie zachowania terenów nieprzekształconych;
- Zahamowanie spadku różnorodności biologicznej oraz zapewnienie właściwego stanu ochrony dla możliwie dużej liczby gatunków oraz siedlisk przyrodniczych;
- Ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałania fragmentacji przestrzeni przyrodniczej;
- Rozwój obszarów zieleni urządzonej, a także terenów i obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji;
- Adaptacja wielofunkcyjnej gospodarki leśnej do zmieniających się warunków;
- Poprawa walorów estetycznych przestrzeni i krajobrazu.

Obszar interwencji: zagrożenia poważnymi awariami

Cele:

- Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizacja skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.

Obszar interwencji: edukacja ekologiczna

Cele:

- Wykształcenie u mieszkańców nawyków i zachowań proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska;
- Stosowanie i promocja zielonych zamówień publicznych i zielonych zakupów.

Najważniejsze cele i zadania w obszarze poprawy środowiska wskazane w dokumencie to:

- Rozwój i poprawa systemu gospodarki odpadami;
- Nadzór nad gospodarką odpadami;
- Poprawa jakości powietrza;
- Ograniczanie niskiej emisji poprzez modernizację źródeł ciepła i zmianę paliwa na ekologiczne;
- Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- Rozwój sieci gazowej;
- Rozwój systemu komunikacji zbiorowej;
- Budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszych;
- Dostosowanie systemu transportowego do potrzeb komunikacyjnych;
- Rozwój transportu publicznego;

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

- Poprawa nawierzchni dróg;
- Ochrona przed hałasem;
- Budowa infrastruktury służącej ochronie wód;
- Budowa zbiorników retencyjnych;
- Zahamowanie zmian stosunków wodnych lub łagodzenie ich skutków;
- Budowa sieci kanalizacji deszczowej;
- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej;
- Stosowanie zamiennych środków ograniczających śliskość na drogach i innych ciągach komunikacyjnych;
- Ochrona przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych;
- Utrzymywanie w dobrym stanie technicznym i gotowości systemu zapobiegawczo – interwencyjno – ratunkowego;
- Ograniczenie nielegalnej eksploatacji kopaliny;
- Rekultywacja terenów zdegradowanych;
- Racjonalna gospodarka leśna i ochrona lasów;
- Zwiększenie kontroli nad lasami;
- Tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej;
- Zwiększenie kontroli nad terenami zieleni urządzonej;
- Stosowanie gatunków roślin występujących na miejscu;
- Aktywne poszukiwanie źródeł finansowania dla wyznaczonych zadań.

W poniższych podrozdziałach przedstawiono stopień realizacji zadań z zakresu ochrony środowiska w ramach poszczególnych obszarów interwencji. Zadania podzielono na zadania własne powiatu oraz zadania monitorowane. W miarę możliwości przy działaniach określono poniesione koszty finansowe.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.1 Ochrona klimatu i jakości powietrza

Tabela 2. Stopień realizacji zadań w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Wydano 4 decyzje dot. określania warunków pozwoleń na wprowadzanie gazów i pyłów do powietrza przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą	W ramach bieżącej działalności
		Przeprowadzono 3 kontrole uwzględniające warunki emisji zanieczyszczeń do powietrza	W ramach bieżącej działalności
		Zakupiono 10 szt. mierników powietrza, które działają w systemie Airly, z dostępem do serwisu na urządzeniach mobilnych	22 017,00
		Rok 2018: Utworzono zakładkę na stronie internetowej powiatu, do portalu prezentującego aktualny stan jakości powietrza w oparciu o mierniki jakości powietrza rozlokowane w poszczególnych gminach (dzięki zaangażowaniu wielu instytucji, obecnie w każdej gminie powiatu wołomińskiego znajduje się przynajmniej 1 miernik. Łącznie jest ich 26, z tego najwięcej w Markach – 8)	
		Rok 2017: Przeprowadzono III Powiatowy Konkurs Ekologiczny (etap szkolny i powiatowy), skierowany do uczniów szkół podstawowych (klasy 4–8) i gimnazjów funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego. Rok 2018: Przeprowadzono IV Powiatowy Rodzinny Konkurs Ekologiczny, zaadresowany do mieszkańców powiatu wołomińskiego (docelowo do całych rodzin). Celem ww. konkursów było m.in. podniesienie poziomu wiedzy o środowisku przyrodniczym oraz zwiększenie świadomości na temat smogu i poprawy jakości powietrza.	Uwzględniono w tabeli 17
		Zamontowano pilotażową ławeczkę fotowoltaiczną na terenie Zespołu Szkół Techniczno-Zawodowych w Radzyminie	14 760,00
		W opiniach i uzgodnieniach dot. projektów planów zagospodarowania przestrzennego dla gmin zawierano uwagi i warunki dotyczące m.in. wymogu: - zapewnienia przewietrzania terenów zurbanizowanych w związku z zagrożeniami związanymi z występowaniem smogu, - ochrony walorów przyrodniczych w celu zachowania równowagi przyrodniczej obszaru,	W ramach bieżącej działalności

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

		- zapewnienia możliwości wprowadzania rozwiązań niskoemisyjnych w zakresie komunikacyjnym (w tym, konieczność uzupełnienia istniejących powiązań komunikacyjnych poprzez zwiększenie długości ścieżek rowerowych w związku z rozwojem budownictwa jednorodzinne i rekreacyjnego)	
		Przebudowano budynek Zespołu Szkół Ekonomicznych w Wołominie, wymiana stolarki okiennej	140 478,14
		Zakup i montaż pieca na opał pochodzenia drzewnego	32 581,40
Łączne nakłady finansowe			209 836,54

Tabela 3. Stopień realizacji zadań w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	Termomodernizacja, kontrola nielegalnych palenisk	Gmina Dąbrówka	Modernizacja Strażnicy OSP Kołaków, termomodernizacja budynku strażnicy OSP Lasków, termomodernizacja budynku Strażnicy OSP w Zaścieniach	163 625,47
		Gmina Jadów	Termomodernizacja Zespołu Szkolno-Przedszkolnego w Urlach (wymiana CO i CWU)	363 920,63
		Gmina Klembów	Termomodernizacja budynku UG i ZS w Ostrówku	2 884 777,18
		Gmina Marki	W 2018 r. w ośmiu lokalizacjach na terenie Marek zostały zamontowane czujniki pomiaru jakości powietrza firmy Airly. Mierzą one poziom stężenia pyłów zawieszonych PM2.5 oraz PM10, podają temperaturę powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Czujniki znajdują się w następujących miejscach: Urząd Miasta Marki, Szkoła Podstawowa nr 1, 2, 2 i 4, Zespół Szkół nr 2, Wodociąg Marecki Sp. z o.o., Wydział Monitoringu	1 377,6/mies.
		Gmina Radzymin	Termomodernizacja budynku Zespołu Szkół im. Księżnej Eleonory Czartoryskiej w Radzyminie.	430 500,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
			Kontrola palenisk	
			Wprowadzanie w MPZP zapisów zakazujących stosowania palenisk na paliwo stałe	
		Gmina Strachówka	Promowanie programu "Czyste powietrze" wśród mieszkańców gminy	bd
		Gmina Tłuszcz	Termomodernizacja szkół w Jasienicy i Miąse (ocieplenie budynków)	bd
		Gmina Wołomin	Termomodernizacja budynku Sportowej Szkoły Podstawowej Nr 5 przy ul. Lipińskiej 16 w Wołominie (docieplenie stropodachów niewentylowanych; docieplenie stropodachu wentylowanego; docieplenie ścian zewnętrznych; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej; wymianę wewnętrznej instalacji oświetlenia i gniazd wtykowych; wymianę instalacji c.o.; budowa instalacji fotowoltaicznej)	3 676 416,33
			Termomodernizacja budynku Szkoły podstawowej w Czarnej (docieplenie dachu budynku; docieplenie ścian zewnętrznych i fundamentowych; wymianę stolarki okiennej i drzwiowej zewnętrznej; remont wewnętrznej instalacji oświetlenia i gniazd wtykowych; wymianę instalacji co; modernizację kotłowni, montaż nowego kotła gazowego c.o.; budowę nowej instalacji fotowoltaicznej)	2 242 711,82
			Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 4 w Wołominie	49 600,00
			Termomodernizacja budynku hali sportowej Szkoły Podstawowej w Duczkach	49 200,00
			Termomodernizacja budynku hali sportowej w Zespole Szkół Nr 1 w Wołominie	49 815,00
Termomodernizacja budynku OSIR Huragan Wołomin	230 758,75			

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Zielonka	Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej nr 3 przy ul. Wilsona. Zakres prac obejmował ocieplenie budynku warstwą styropianu, przebudowę kotłowni wraz z wymianą pieców gazowych, przebudową wewnętrznej instalacji gazowej, instalacji centralnego ogrzewania, wymianę solarki okiennej i drzwiowej o podwyższonych parametrach termicznych. Wybudowana została instalacja wentylacji mechanicznej wraz z konstrukcjami wsporczymi pod centrale wentylacyjne i wzmocnienie stropów dla prowadzenia przewodów wentylacji mechanicznej. Wykonane zostały dodatkowe wyjścia z sal zajęć oraz schody terenowe wraz z dojazdami do ciągów komunikacyjnych	5 591 126,71
		Nadleśnictwo Łochów	Termomodernizacja leśniczówki w miejscowości Kąty Czernickie 42	272 573,59
	Ograniczanie niskiej emisji poprzez modernizację źródeł ciepła i zmianę paliwa na ekologiczne	Gmina Klembów	Wymiana 43 kotłów na ekologiczne	270 813,29
		Gmina Radzymin	Dofinansowanie wymiany źródeł ciepła	94 291,07
		Gmina Strachówka	Promowanie programu "Czyste powietrze" wśród mieszkańców gminy oraz Nabór w 2019 roku na działanie 4.3.1. "Wymiana urządzeń grzewczych" RPO WM 2014-2020	Środki mieszkańców
		Gmina Tłuszcz	Uruchomiono program dofinansowania do budowy przyłączy gazowych w związku z wymianą pieca węglowego na gazowy, wymieniono 29 szt. pieców węglowych na piece BIO na pellet	bd
		Gmina Marki	W 2018 roku Gmina udzieliła 15 dotacji celowych na dofinansowanie trwałej zmiany istniejącego systemu ogrzewania opartego na paliwie stałym	110 932,30
			W 2018 r wymieniono piec gazowy w OPS Lisa Kuli 3A	26 430,24
		Gmina Wołomin	Udzielono dotacji na wymianę 86 źródeł ciepła na korzystniejsze z punktu widzenia kryterium sprawności energetycznej oraz kryterium ekologicznego	345 589,11

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Poświętne	W 2017 roku nastąpiła modernizacja centralnego ogrzewania w Szkole Podstawowej w Poświętnem. W 2018 r. w Szkole Podstawowej w Turzu nastąpiła wymiana pieca węglowego na kocioł ekologiczny zasilany paliwem typu pellet i ekogroszek. W 2018 roku gmina uczestniczyła w projekcie pn. "Wymiana indywidualnych źródeł ciepła w Gminie Szczutowo, Gminie Poświętne, Gminie Szreńsk i Gminie Zaręby Kościelne"	228 847,19
	Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	Gmina Jadów	Montaż instalacji fotowoltaicznych na Budynku Urzędu Gminy Jadów, Budynku Fili Biblioteki w Sulejowie, Budynku Fili Biblioteki w miejscowości Sitne, Budynku Fili Biblioteki w Zawiszynie, Szkole Podstawowej w Myszadłach, Szkole Podstawowej w Nowinkach, Szkole Podstawowej w Szewnicy oraz na 85 budynkach prywatnych. Montaż pompy ciepła w Budynku Urzędu Gminy w Jadowie, w Gminnym Ośrodku Kultury w Jadowie, Budynku Fili Biblioteki w Sulejowie, Szkole Podstawowej w Myszadłach, Zespole Szkolno-Przedszkolnym w Urlach i Szkole Podstawowej Nr 1 w Jadowie oraz w 47 budynkach prywatnych.	bd
		Gmina Klembów	Instalacja fotowoltaiczna na budynku Urzędu Gminy	15 000,00
		Gmina Radzymin	Wprowadzanie w MPZP zapisów dot. zaopatrzenia w ciepło i energię elektryczną, wskazujących stosowanie odnawialnych źródeł energii	bd
		Gmina Strachówka	Montaż 30 pomp ciepła i 35 instalacji fotowoltaicznych oraz instalacja PV na SUW Strachówka	1 355 274,63
		Gmina Tłuszcz	Wymieniono 3 szt. ogrzewania węglowego na pompę ciepła, zainstalowano 23 szt. kolektorów słonecznych	bd
	Rozwój sieci gazowej	Gmina Strachówka	Firma SIME Polska wybudowała sieć gazową poprzez miejscowości: Osęka, Zofinin, Strachówka i Jadwisin	bd

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Poświętne	W 2017 roku skierowano do prac projekty pod nazwą "Gazyfikacja miejscowości: Krubki Górki, Małków, Trzcinka, Ostrowik i Zabraniec w gminie Poświętne" - zadanie 1 oraz "Gazyfikacja miejscowości: Choiny, Jadwiniew, Cygów, Czubajowizna, Dąbrowica, Helenów, Józefin, Kielczykowizna, Kolno Nowy Cygów, Poświętne, Rojków, Turze, Wola Cygowska, Wola Ręczajska i Laskowizna w gminie Poświętne" - zadanie 2 polegające na opracowaniu dokumentacji projektowych sieci gazowych.	bd
		Gmina Marki	W 2017 roku wybudowano 2,52 km sieci gazowej, a w 2018 roku 3,28 km	bd
	Modernizacja i rozbudowa oświetlenia ulicznego	Gmina Zielonka	Rok 2017: rozbudowa oświetlenia ulicznego - 12 szt. opraw LED energooszczędnych, rok 2018: rozbudowa oświetlenia ulicznego - 30 szt. opraw LED, modernizacja oświetlenia ulicznego - 11 szt. opraw sodowych wymieniono na oprawy LED	bd
		Gmina Kobyłka	Rok 2017: budowa oświetlenia w ul. Dworkowej, Ceramicznej, Paproci, Mikołajczyka, Solskiego, Brzóski, drodze dojazdowej do ul. Moniuszki, Hubal	361 639,89
			Rok 2018: budowa oświetlenia w ul. Wierzbowej, Akacjowej, Zegrzyńskiej, Natolińskiej, Truskawkowej, drodze dojazdowej do ul. Mareckiej, Fałata	237 257,73

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Wołomin	Rok 2017: Leśniakowizna, ulica Poligonowa - napowietrzna linia oświetlenia z 36 szt. oprawami oświetleniowymi LED; Parking strategiczny Parkuj & Jedź przy ul. Gdyńskiej róg Piłsudskiego w Wołominie - 12 szt. opraw oświetleniowych LED z kablową linią oświetlenia; Cięciwa, przejście dla pieszych przy ul. Wyszyńskiego - 1 szt. opraw oświetleniowych LED; Wołomin ul. Sportowa - 7 szt. opraw oświetleniowych LED; Wołomin ul. Laskowa - 35 szt. opraw oświetleniowych LED; Lipiny Stare ul. Radosna - 12 szt. opraw oświetleniowych LED; Wołomin ul. Piaskowa - 5 szt. opraw oświetleniowych LED; Wołomin ul. Asnyka - 15 szt. opraw oświetleniowych LED; Wołomin ul. Bajeczna - 4 szt. opraw oświetleniowych LED; Wołomin ul. Kościelna - 54 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; Czarna ul. Witosa – Helenów, ul. Boryny - 17 szt. opraw oświetleniowych LED	1 177 809,13
			Rok 2018: Wołomin ul. Spokojna – wymiana 14 szt. opraw oświetleniowych LED; ul. Szpitalna - 12 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; teren osiedla Niepodległości – wymiana 233 szt. opraw oświetleniowych LED wraz ze słupami; ul. Traugutta - 9 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; ul. Złota - wymiana 3 szt. opraw oświetleniowych LED; Ossów ul. Krymska - 10 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; Lipinki ul. Parkowa - 4 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; Duczki droga wewnętrzna od ul. Szosa Jadowska - 5 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; Lipinki ul. Krańcowa - 11 szt. opraw oświetleniowych typu LED z kablową linią oświetlenia; Wołomin ul. Zakładowa - wymiana 5 szt. opraw oświetleniowych LED; Nowe Lipiny ul. Kasztanowa - wymiana 16 szt. opraw oświetleniowych LED	1 111 239,57
	Budowa ścieżek rowerowych i ciągów pieszych	Gmina Klembów	Budowa chodnika w miejscowości Krzywica, przy ul. Prymasa Tysiąclecia oraz ul. Wiśniowej w Pasku	921 085,92
		Gmina Radzymin	Budowa ścieżki rowerowej ulicami: Żeligowskiego, Traugutta, Strzelców Wileńskich, Mickiewicza, gen. Maczka, Konopnickiej, Szkolna, Weteranów, al. Jana Pawła II	4 109 319,69

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Strachówka	Opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej budowy ciągu pieszo - rowerowego przy DK 50 przez gminę Strachówka	150 449,00
		Gmina Kobylka	Budowa ścieżki rowerowej w ul. Hubala	398 385,00
			Budowa chodnika z dopuszczeniem ruchu rowerowego przy ul. Nadarzyn, 11 Listopada, Serwituckiej, Kościelnej, Radzywińskiej	5 276 160,71
			Budowa ciągu pieszo-rowerowego przy ul. Przyjacielskiej	1 235 723,78
			Budowa ścieżki rowerowej w ul. Napoleona, Poniatowskiego	7 593 425,77
		Gmina Marki	Rok 2017: ulica Sowińskiego – dł. 1,034 km, ulica Szkolna – dł. 0,815 km, ulica Zagłoby – dł. 1,091 km, ulica Sportowa – dł. 0,490 km	2 491 404,01
			Rok 2018: ulica Główna, Przyleśna, Wesoła – dł. 1,090 km, droga od ul. Przyleśnej do S8 – dł. 1,020 km, droga wzdłuż rzeki Długiej – dł. 1,803 km	5 497 891,87
		Gmina Wołomin	Projekt pn. „Rozwój zintegrowanej sieci dróg rowerowych na terenie gmin: Marki, Ząbki, Zielonka, Kobylka, Wołomin, Radzymin, Nieporęt w ramach ZIT WOF 2014-2020”. W zakres inwestycji zgłoszonej przez gminę Wołomin wchodzi budowa ścieżek rowerowych wzdłuż ul. Szosa Jadowska od ul. Majdańskiej w Duczkach do granicy z gminą Klembów, wzdłuż ul. Wilsona do ul. Przejazd do granicy z gminą Kobylka oraz wzdłuż ul. Witosa do granicy z gminą Radzymin.	3 075,00
		Gmina Zielonka	W roku 2017 r. zrealizowano ścieżki rowerowe w: ul. Ossowskiej na odcinku od ul. Turowskiej do granicy miasta; ul. Wojska Polskiego na odcinku od ul. 1 Maja do ul. Bankowej	327 946,87

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
			W 2018 roku zrealizowano następujące ścieżki rowerowe: na wale rzeki Długiej na odcinku od ul. Pustelnickiej do granicy miasta; na wale rzeki Długiej na odcinku od ul. Piłsudskiego do ul. Lipowej wraz z parkingiem rowerowym i samoobsługową stacją naprawy rowerów przy Szkole Podstawowej nr 2; na wale rzeki Długiej na odcinku od ul. Lipowej do mostku wraz z parkingiem rowerowym; na wale rzeki Długiej na odcinku od ul. Słowackiego do ul. Turowskiej; w ulicy Wojska Polskiego na odcinku od ul. Wyszyńskiego do ul. 1-go Maja wraz z parkingiem rowerowym oraz samoobsługową stacją naprawy rowerów (w sąsiedztwie terenu rekreacyjnego); w ulicy Dziennikarskiej – na odcinku od terenów sportowych do ul. Południowej; w ulicy Inżynierskiej – na odcinku od ul. Jagiellońskiej do ul. Ogrodowej.	4 654 236,63
	Rozwój transportu publicznego	Gmina Strachówka	Zwiększenie połączeń linii Strachówka - Tłuszcz obsługiwanej przez firmę STALKO	bd
Gmina Marki		Pod koniec 2017 roku został oddany do użytkowania odcinek drogi ekspresowej S8 (Obwodnica Marek). Spowodowało to zmniejszenie średniodobowego ruchu pojazdów oraz udziału samochodów ciężkich na głównej drodze przebiegającej przez miasto. Zmniejszenie ruchu na głównej arterii, pozwoliło na zwiększenie częstotliwości kursowania linii autobusowych, w godzinach szczytu zwiększono częstotliwość do 5 minut	bd	
Gmina Marki		Zwiększono częstotliwości kursowania autobusów ZTM w Al. Marsz J. Piłsudskiego w związku z rosnącą liczbą mieszkańców i zapotrzebowaniem na usługi transportowe	bd	
Ograniczenie pylenia wtórnego poprzez oczyszczanie dróg	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich	Sprzątanie pozimowe	142 765,00	
	Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad	Sprzątanie pasa drogowego DK8 wraz z nawierzchnią	432 000,00	
Łączne nakłady finansowe [zł]				54 574 018,88

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.2 Zagrożenia hałasem

Tabela 4. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia hałasem – zadania własne powiatu (opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zagrożenia hałasem	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Wykonano 4 kontrole w zakresie uciążliwości hałasowej. W 1 przypadku przekazano zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia przepisów budowlanych do Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Wołominie. W 2 przypadkach przekazano zawiadomienia o podejrzeniu naruszenia przepisów ochrony środowiska do Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie. W 1 przypadku Starosta zlecił wykonanie pomiarów hałasu koszt powiatu.	W ramach bieżącej działalności
		Rada Powiatu brała czynny udział w sprawie ograniczenia negatywnego oddziaływania na środowisko obwodnicy Marek, podejmując uchwałę NR XLVI – 530/2018 z dnia 22 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia stanowiska Rady Powiatu Wołomińskiego dotyczącego konieczności podjęcia działań przez Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad w celu zminimalizowania uciążliwości związanych z nadmierną emisją hałasu wzdłuż drogi S8 na terenie powiatu wołomińskiego.	W ramach bieżącej działalności
		W opiniach i uzgodnieniach dot. projektów planów zagospodarowania przestrzennego dla gmin zawierano uwagi dotyczące m.in. wymogu zapewnienia ładu i strefowości funkcji poszczególnych obszarów tak, aby ich zagospodarowanie i użytkowanie nie prowadziło do kolizji, w szczególności w zakresie ochrony przed hałasem	W ramach bieżącej działalności
		Bieżące utrzymanie dróg powiatowych oraz ich remont w latach 2017-2018	18 004 509,49
Łączne nakłady finansowe [zł]			18 004 509,49

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Tabela 5. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia hałasem – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zagrożenia hałasem	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych	Gmina Dąbrówka	Przebudowa drogi gminnej nr 430114W w miejscowościach Dąbrówka i Lasków; Przebudowa drogi gminnej nr 430105W w miejscowości Kołaków; Przebudowa drogi gminnej nr 430101W w miejscowości Trojany i Wszebory; Przebudowa drogi gminnej Zaścienie - Karolew; Przebudowa dróg gminnych: nr 430113W w miejscowościach Zaścienie i Wszebory oraz nr 430107W w miejscowości Małopole	4 209 864,00
		Gmina Jadów	Budowa, przebudowa i modernizacja dróg gminnych	8 610 454,11
		Gmina Klembów	Łatanie oraz równanie dróg gminnych	347 187,30
		Gmina Marki	Rok 2017: Modernizacja ulicy Sowińskiego wraz z kanalizacją deszczową – dł. 0,892 km, przebudowa ulic Fiołkowa, Letnia, Łąkówek, Niecała, Poprzeczna, Ziołowa – dł. 1,122 km, przebudowa ulicy Staszica, Kołtątaja, Równa – dł. 0,678 km, przebudowa ulicy Sokolej – dł. 0,763 km; przebudowa ulicy Matejki, Tuwima – dł. 0,378 km; rozbudowa ulicy Zagłoby – dł. 1,100 km; budowa drogi ulicy Promiennej – dł. 0,395 km	12 246 399,02
			Rok 2018: modernizacja ulicy Hoovera wraz z wykonaniem odwodnienia – dł. 0,373 km; przebudowa ulic Wesołej, Głównej, Strzeleckiej, Zachodniej, Wiśniowej, Wschodniej, Przyleśnej wraz z budową infrastruktury towarzyszącej – dł. 1,980 km; przebudowa ulicy Lisiej – dł. 0,767 km, przebudowa ulicy Wiewiórki – dł. 0,362 km; rozbudowa ulicy Poznańskiej I etap – dł. 0,303 km	8 266 344,72
		Gmina Poświętne	2017 rok: naprawa dróg, remont dróg, modernizacja dróg, wykonanie dokumentacji projektowej dróg, naprawa przepustów pod drogami w miejscowościach Międzyżeś, Nowe Ręczaje-Kolno	420 936,21
			2018 rok: naprawa dróg, remont dróg, modernizacja dróg, wykonanie dokumentacji projektowej drogi, remont przepustu w miejscowości Wólka Dąbrowicka	1 468 224,07
		Gmina Radzymin	Budowa nakładek asfaltowych w ulicach: Rzecznej, Bieszczadzkiej, Platanowej, Zwycięskiej, Ceglanej, Działkowej, drogi w Zawadach, gen. Maczka, Majowej	11 192 842,70
		Gmina Strachówka	Przebudowa dróg gminnych w miejscowościach: Borucza, Kąty- Wielgi, Księżyki, Jadwisin, Krawcowizna, Annopol - Marysin, Kąty-Miąski - Borucza i Osęka - Ruda-Czernik oraz poprawy nawierzchni ze środków z funduszy sołeckich	2 885 104,31

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Tłuszcz	Poprawa i modernizacja nawierzchni dróg prowadzona jest na bieżąco	bd
	Ochrona przed hałasem	Gmina Radzymin	Wykonanie badań pomiaru hałasu	9 840,00
	Modernizacja nawierzchni dróg wojewódzkich	MZDW	Remont drogi woj. nr 636 od km 0+200 do km 4+000 m. Wola Rasztowska - Roszczep oraz roboty uzupełniające na odcinku od km 4+000 do km 6+250 (rok 2017); remont siedmiu obiektów inżynierskich wraz z dojazdami w niezbędnym zakresie w ciągu drogi wojewódzkiej nr 636 (rok 2018); remont drogi wojewódzkiej nr 636 od km 6+250 do km 8+875 (rok 2018)	4 282 758,38
	Rozbudowa, przebudowa i budowa dróg wojewódzkich	MZDW	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 636 polegająca na rozbiórce istniejącego i budowa nowego obiektu mostowego nad rzeką Osownica w m. Zawiszyn w km 28+116 wraz z dojazdami w niezbędnym zakresie dokumentacja I część (rok 2017); rozbiórka istniejącego mostu i budowa przepustu przez rów melioracyjny w m. Nowinki w km 22+856 drogi woj. nr 636 w raz z dojazdami w niezbędnym zakresie (rok 2017); przebudowa skrzyżowania drogi wojewódzkiej nr 634 z drogą powiatową nr 4334W w m. Lipka (rok 2018); przebudowa drogi wojewódzkiej nr. 635 ul. Wołomińskiej w Radzyminie na odc. od km 4+178 do km 4+364 wraz z budową oświetlenia drogowego (rok 2018); budowa/przebudowa chodników lub ścieżek rowerowo-piesznych zlokalizowanych w ciągu dróg wojewódzkich - Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 634 na odc. od km 34+476 do km 35+713 w zakresie budowy ciągu pieszo-rowerowego m. Duczki; przebudowa drogi wojewódzkiej nr 634 polegająca na budowie chodników, zjazdów i elementów odwodnienia w km 42+956 do km 43+940 w m. Tuł; rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 637 relacji Warszawa - Węgrów na odcinku od km 24+495 do km 35+600	11 932 990,44
łącznie nakłady finansowe [zł]				65 872 945,26

Zadania z zakresu ochrony przed hałasem pokrywają się częściowo z zadaniami zmierzającymi do poprawy jakości powietrza - dotyczy to poprawy drożności układu komunikacyjnego i poprawy jakości dróg i ulic. Na terenie powiatu wołomińskiego prowadzone były w latach 2017 – 2018 liczne prace zmierzające do poprawy infrastruktury drogowej, a co za tym idzie, zmniejszenie uciążliwości hałasowej. W tym przypadku niemożliwe jest jednak określenie, w jakim stopniu działania te przyczyniły się faktycznie do ograniczenia uciążliwości hałasu. Przyjęto, że wszystkie działania zmierzające do poprawy jakości nawierzchni dróg, zwiększenia płynności ruchu drogowego, usprawnienia połączeń komunikacyjnych oraz rozbudowa infrastruktury parkingowej, ciągów pieszych oraz rowerowych przyczyniają się do obniżenia natężenia emitowanego hałasu komunikacyjnego. Nie uwzględniono natomiast budowy nowych obiektów drogowych w tym obwodnicy Marek, która z jednej strony przyczyniła się do znacznego ograniczenia hałasu i emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza w Markach, ale jednocześnie stała się nowym źródłem emisji do środowiska, szczególnie w zakresie hałasu. Budowa obwodnicy Marek, realizowana przez GDDKiA, objęła odcinek (S8) od km 0+000 do km 15+808.

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.3 Gospodarowanie wodami

Tabela 6. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarowanie wodami – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Gospodarowanie wodami	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Rok 2017. Wydano 79 decyzji dot. podziału kosztów utrzymania wód płynących przez WZMiUW w Warszawie. Ww. koszty ponoszą podmioty odprowadzające ścieki opadowe do rzek na terenie powiatu oraz zarządca cieków. Decyzje wydane na wniosek zarządcy cieków dot. rzek: Długiej, Czarnej, Beniaminówki i Kanału Sierakowskiego	W ramach bieżącej działalności
		Rok 2017. Wydano 218 decyzji dot. poboru wody, odprowadzania ścieków, wykonania urządzeń wodnych oraz utrzymania i przywracania funkcji urządzeń wodnych	W ramach bieżącej działalności
		Rok 2017 - udzielanie wsparcia w postaci dotacji celowych na konserwację i remonty urządzeń wodnych, objętych utrzymaniem przez spółki wodne. Ilość spółek wodnych – 13; długość rowów objętych utrzymaniem przez spółki wodne – 340,16 km; długość wykonserwowanych rowów – 15 400 mb; ilość wyremontowanych przepustów – 34; ilość wyremontowanych drenaży – 500 m)	210 000,00
		Rok 2018 - udzielanie wsparcia w postaci dotacji celowych na konserwację i remonty urządzeń wodnych, objętych utrzymaniem przez spółki wodne. Ilość spółek wodnych – 14; długość rowów objętych utrzymaniem przez spółki wodne – 342,02 km; długość wykonserwowanych rowów – 15315 mb; ilość wyremontowanych przepustów – 25; ilość wyremontowanych drenaży – 260 m)	230 000,00
		W celu zapewnienia właściwej gospodarki wodnej i wodno-ściekowej, w opiniach i uzgodnieniach dot. projektów planów zagospodarowania przestrzennego dla gmin, wskazywano konieczność: - zapewnienia należytej retencji wodnej, zachowania odpowiedniej powierzchni biologicznie czynnej, wprowadzenia nakazu wcześniejszego uzbrojenia terenu w niezbędną infrastrukturę dot. zagospodarowania wód opadowych i roztopowych w obszarach przewidzianych pod zainwestowanie; - dostosowania infrastruktury dot. odprowadzania i oczyszczania ścieków bytowych i komunalnych, do planowanej intensywności zainwestowania.	W ramach bieżącej działalności
Łączne nakłady finansowe [zł]			440 000,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Tabela 7. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarowanie wodami – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Gospodarowanie wodami	Bieżące utrzymanie rzek, utrzymanie wałów przeciwpowodziowych	WZMiUW w Warszawie RZGW w Warszawie	rok 2017 - konserwacja cieków i wałów (WZMiUW)	1 165 167,98
	Zahamowanie zmian stosunków wodnych lub łagodzenie ich skutków	Wody Polskie RZGW w Warszawie Nadzór wodny w Wołominie Zarząd Zlewni w Dębem	rok 2018 - konserwacja cieków i wałów	36 468 769,00
			Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionie wodnym Środkowej Wisły został przyjęty w dniu 24 lipca 2017 r. przez Dyrektora RZGW w Warszawie - określa zasady właściwego gospodarowania terenami zagrożonymi powodzią oraz suszą	Brak wydatków w tym zakresie
			W wyniku weryfikacji w 2017 r. wydano Rozporządzenie Dyrektora Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie z dnia 29 grudnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ustalenia warunków korzystania z wód regionu wodnego Środkowej Wisły	W ramach bieżącej działalności
			2017 rok - udroźnienie ujściowego odcinka rz. Rządza w km 3+000 ÷ 4+000	660 971,16
			2017 rok - utrzymanie trwałości projektu: Udroźnienie ujściowego odcinka rzeki Bug od ujścia do rzeki Narew do km 5+000 – Etap I	1 190 510,31
			Budowa infrastruktury służącej ochronie wód	195 816,29
	Budowa infrastruktury służącej ochronie wód	Gmina Radzymin	Budowa infrastruktury służącej ochronie wód	195 816,29
		Gmina Strachówka	Budowa 65 przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Strachówka oraz 19,5 km sieci wodociągowej w miejscowościach: Jadwisin, Księżyki, Równe, ul. Kościuszki Strachówka oraz przysiółek Bielany	4 471 006,72
		Gmina Zielonka	Modernizacja stacji uzdatniania wody, sieci wewnętrznych i urządzeń towarzyszących	470 423,17

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
	Zahamowanie zmian stosunków wodnych lub łagodzenie ich skutków	Gmina Wołomin	Wymiana złoza w filtrach SUW Graniczna (odmanganiaczy pionowych); zakup pompy sieciowej GRUNDFOS TP; SUW Lipińska - wymiana dysków napowietrzających w aeratorze, wymiana zaworu zrzutowego przy aeratorze, doszczelnienie układu sprężonego powietrza wraz z regeneracją siłowników pneumatycznych	20 798,06
		Gmina Radzymin	Badanie gruntu	4 723,20
		Gmina Marki	Rok 2017: Remont rowów melioracyjno-komunalnych (etap II) uwzględniający prawidłowe ukształtowanie profilu podłużnego oraz przekroju poprzecznego odcinków odkrytych rowów, umocnienie odcinków odkrytych, dna rowów płytami chodnikowymi oraz skarp rowów ażurowymi płytami EKO.	635 883,59
			Rok 2017: Udrożnienie, oczyszczenie przepustów i rurociągów o długości około 527,3 mb oraz oczyszczenie odcinków odkrytych o długości 1018,0 mb w wybranych rowach melioracyjno-komunalnych	38 900,00
			Rok 2018: Konserwacja rowów, odmulenie 359,9 mb przepustów i 2 834,9 mb rowów, remont rowów - długość 1542 m	738 130,25
łącznie nakłady finansowe [zł]				46 061 099,73

3.4 Gospodarka wodno-ściekowa

Tabela 8. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarka wodno-ściekowa – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Gospodarka wodno-ściekowa	Budowa i modernizacja sieci	Gmina Klembów	Budowa kanalizacji deszczowej przy ul. Warszawskiej i Słonecznej - 920m	bd

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
	kanalizacji deszczowej	Gmina Kobylka	Budowa kanalizacji deszczowej w ul. Czarna Kawka, Hubala, Parkowej, ciąg pomiędzy ul. Parkową i Załuskiego, Fałata, Przyjacielskiej, Długiej (od Wyspiańskiego do Narutowicza, Narutowicza (od ul. Wąskiej do Orzeszkowej)), Krzywej, Kościelnej, Rycerskiej i Kontuszczyńskiej; remont studni chłonnych w ul. Skłodowskiej; remont fragmentu odwodnienia w ul. Bohaterów Ossowa	5 483 389,96
		Gmina Radzymin	Budowa kanalizacji deszczowej w ulicy Bieszczadzkiej, Platanowej, gen. Maczka, Konopnickiej, Weteranów, Majowej	7 078 735,42
		Gmina Tłuszcz	Budowa sieci o długości 400 m	bd
		Gmina Zielonka	Budowa i modernizacja sieci wraz z instalacją urządzeń podczyszczających wody deszczowe	1 317 417,58
		Gmina Marki	Budowa sieci kanalizacji deszczowej (w 2017 roku 906 m, w 2018 roku 4443 m)	9 696 481,41
		Gmina Wołomin	Budowa i modernizacja kanalizacji deszczowej o długości 4416,88	bd
	Budowa i modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej	Gmina Klembów	Budowa sieci w miejscowości Sitki, ul. Jana Pawła II w Klembowie oraz ul. Leśna w Ostrówku	6 278 414,00
		Gmina Kobylka	Budowa kanalizacji sanitarnej w ul. Hubala, Broniewskiego, Urszulki, Paproci, Dworkowej, Podleśnej, Spacerowej	1 929 835,58
		Gmina Radzymin	Budowa sieci kanalizacyjnej 16,7 km	24 485 000,10
		Gmina Tłuszcz	Budowa sieci kanalizacyjnej 7106 m	bd
		Gmina Zielonka	Budowa i modernizacja sieci	584 038,18
		Gmina Marki	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej (w 2017 roku 1414,71 m, w 2018 roku 1667,40 m)	2 356 658,04

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Wołomin	Budowa sieci kanalizacji sanitarnej o długości 4710,41	3 268 360,21
			Modernizacja systemu kanalizacji sanitarnej o długości 1637,97	1 879 804,37
	Monitoring kanalizacji sanitarnej	Gmina Kobylka	Rozbudowa monitoringu pompowni ścieków sanitarnych przy ul. Leśnej; modernizacja pompowni ścieków sanitarnych w ul. Mieszka I, Przyjacielskiej, Żółtowskiego, Parkowej (wymiana automatyki)	89 611,20
	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej	Gmina Kobylka	Budowa sieci wodociągowej w ul. Czarna Kawka, Hubala, Broniewskiego, Mickiewicza, Okopowej, Parkowej, Wypiańskiego, Urszulki, Husarii, Kresowej, Spacerowej; przebudowa sieci wodociągowej w ul. Chopina	816 878,77
		Gmina Zielonka	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej?	255 689,16
		Gmina Wołomin	Budowa sieci wodociągowej o długości 5346,55 m	1 387 377,08
	Modernizacja sieci wodociągowej w technologii bezwykopowej w ul. Zakładowej, Sasina, Armii Krajowej, Średniej, Al. Niepodległości oraz w skrzyżowaniu ulic Szosa Jadowska, Al. Niepodległości, Wileńska i Legionów wraz z budową odgałęzień wodociągowych w ul. Zakładowej w Wołominie.		659 400,00	
	Wymiana wodomierzy	Gmina Zielonka	Wymiana wodomierzy	372 302,00
		Gmina Wołomin	Wymiana wodomierzy (w 2017 roku 1440 szt., w 2018 roku 1321 szt.)	968 642,65
	Zakup sprzętu laboratoryjnego do badania ścieków	Gmina Wołomin	Zakup sprzętu laboratoryjnego w 2018 roku	61 640,03
Łączne nakłady finansowe [zł]				68 969 675,74

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.5 Zasoby geologiczne i gleby

Tabela 9. Stopień realizacji zadań w obszarze zasoby geologiczne i gleby – zadania własne powiatu i marszałka (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zasoby geologiczne	Marszałek Województwa Mazowieckiego	Wydano 2 decyzje dot. zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złóż kopalin	W ramach bieżącej działalności
		Wydano 2 koncesje na wydobycie kopalin	
	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Wydano 7 decyzji dot. zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złóż kopalin	
		Wygaszono 7 koncesji na wydobycie kopalin wraz z określeniem warunków dot. ochrony środowiska	
		Przeprowadzono 6 kontroli w zakresie eksploatacji kopalin	
		Wydano łącznie 10 decyzje dot. zatwierdzenia projektów i dokumentacji zasobów wód podziemnych	
Wydano łącznie 58 decyzji dot. projektów i dokumentacji geologiczno-inżynierskich (32 decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych oraz 26 dotyczących zatwierdzenia dokumentacji geologiczno-inżynierskich)			
Gleby	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Wydano 33 decyzji dotyczących wyłączenia gruntów rolnych z produkcji, w tym 3 decyzje z naliczeniem należności i opłat rocznych	
		Wydano 26 decyzji dotyczących rekultywacji gruntów, w tym: - decyzję w sprawie określenia kierunku i terminu rekultywacji gruntów, - decyzje w sprawie zakończenia rekultywacji gruntów, - decyzje zmieniające wydane decyzje dotyczące rekultywacji.	
		Przeprowadzono 54 kontrole rekultywacji gruntów	
		W roku 2017 r. sporządzono opracowanie pt. „Wykaz zanieczyszczeń historycznych na terenie powiatu wołomińskiego”. W wyniku opracowania I edycji ww. Wykazu, zgodnie z warunkami wynikającymi z rozporządzeń wykonawczych, na terenie powiatu wołomińskiego nie stwierdzono zanieczyszczeń historycznych, wymagających remediacji.	36 545,76
Łączne nakłady finansowe [zł]			36 545,76

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.6 Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Tabela 10. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Wydano 70 decyzji dot. gospodarki odpadami - zbieranie, przetwarzanie (odzysk), transport odpadów	bd
		Przeprowadzono 25 kontroli w zakresie gospodarowania odpadami, w tym 5 z udziałem Policji, 3 z udziałem PSP oraz 4 z udziałem Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie Delegatura w Mińsku Mazowieckim (WIOŚ)	bd
		Złożono 7 zawiadomień do WIOŚ, 3 zawiadomienia do Policji (KPP w Wołominie) oraz 4 zawiadomienia do Marszałka Województwa Mazowieckiego, o stwierdzonych nieprawidłowościach w zakresie gospodarowania odpadami	bd
		Przekazano 17 skarg dotyczących składowania i magazynowania odpadów w miejscach na ten cel nieprzeznaczonych, właściwym Wójtom/Burmistrzom	bd
		Przeprowadzono zbiórkę elektroodpadów - edycja IV i V (w zamian za drzewka – akcja choinki)	14 735,52
		Przeprowadzono akcję sprzątnięcie terenów leśnych (usunięto 20 m ³)	bd
		We współpracy z gminami i zainteresowanymi właścicielami posesji kontynuowano akcję usuwania odpadów azbestowych z terenów zainteresowanych gmin. W 2017 roku zebrano 300,59 Mg wyrobów azbestowych, a w 2018 roku 301,46 Mg	139 880,61
Łączne nakłady finansowe [zł]			154 616,13

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Tabela 11. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
	Rozwój i poprawa systemu gospodarki odpadami	Gmina Dąbrówka	Prowadzone są kontrole nieruchomości związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej pod kątem gospodarki odpadami (posiadanie umów) oraz kontrole nieruchomości pod kątem złożenia deklaracji oraz danych w nich zawartych.	bd
		Gmina Klembów	Budowa Punktu selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK)	543 834,20
		Gmina Tłuszcz	Objęcie systemem odbioru odpadów komunalnych nieruchomości niezamieszkałych	bd
		Gmina Jadów	Budowa Punktu Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych w Gminie Jadów	w trakcie realizacji
		Gmina Poświętne	Dostosowanie zasad segregacji odpadów komunalnych w gminie do Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 29 grudnia 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów	w ramach bieżącej działalności
	Nadzór nad gospodarką odpadami	Gmina Dąbrówka	Wszyscy mieszkańcy nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych na terenie Gminy Dąbrówka zostali objęci systemem gospodarowania odpadami, prowadzona jest selektywna zbiórka odpadów, które zagospodarowane są zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami określoną w ustawie o odpadach i przyjętą w Planie Gospodarki Odpadami Województwa Mazowieckiego. W stosunku do podmiotów, które nie uiszczają opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi w terminie, wystawiane są upomnienia oraz wszczynane są postępowania egzekucyjne w administracji w zakresie przymusowego wyegzekwowania obowiązku o charakterze pieniężnym.	1 794 320,43
			W 2017 roku usunięto 124,4 Mg wyrobów azbestowych z 38 posesji	49 195,67

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Radzymin	Obsługa systemu gospodarki odpadami	8 550 971,68
			W 2017 roku usunięto 255,66 Mg azbestu z 90 posesji, w 2018 roku usunięto 248,54 Mg azbestu z 127 posesji	134 980,93
		Gmina Tłuszcz	Bieżąca kontrola prawidłowej segregacji, kontrola złożonych deklaracji	bd
			W 2017 roku usunięto 203,634 Mg azbestu z 103 posesji, w 2018 roku usunięto 294,8 Mg azbestu z 141 posesji	119 649,01
		Gmina Jadów	W 2017 roku usunięto 216,975 Mg wyrobów azbestowych z 78 posesji, w 2018 roku usunięto 132,6 Mg azbestu z 58 posesji	81 887,36
		Gmina Klembów	W 2017 roku usunięto 150 Mg azbestu z 70 posesji, w 2018 roku usunięto 163 Mg azbestu z 58 posesji	74 368,00
		Gmina Kobyłka	W 2017 roku usunięto 40 Mg azbestu z 31 posesji, w 2018 roku usunięto 26,92 Mg azbestu z 19 posesji	17 914,82
		Gmina Wołomin	W 2017 roku usunięto 177,861 Mg azbestu z 64 posesji, w 2018 roku usunięto 150 Mg azbestu z 79 posesji	77 598,87
		Gmina Ząbki	W 2017 roku usunięto 25,92 Mg azbestu z 19 posesji, w 2018 roku usunięto 19,89 Mg azbestu z 13 posesji	20 014,20
		Gmina Marki	Likwidacja dzikich wysypisk odpadów - w 2017 r. zebrano 365 m ³ odpadów komunalnych i 13 m ³ odpadów budowlanych, w 2018 roku zebrano 468 m ³ odpadów komunalnych i 102 m ³ odpadów budowlanych	76 873,02
			Usuwanie azbestu - w 2017 r. usunięto 60,635 Mg wyrobów azbestowych z 23 nieruchomości; w 2018 r. usunięto 42,227 Mg z 27 nieruchomości	18 091,23

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
			Odpady komunalne odebrane z zabudowy mieszkaniowej - w 2017 r. odebrano 11 570,974 Mg odpadów; w 2018 r. odebrano 12 931,948 Mg odpadów komunalnych	5 935,00
			W latach 2017 – 2018 pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej UM Marki prowadzili stały nadzór nad systemem gospodarowania odpadami komunalnymi obowiązującym na terenie Gminy Miasto Marki. W 2017 r. przeprowadzona została kontrola podmiotu odbierającego odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych. W latach 2017-2018 r. systematycznie przeprowadzane były kontrole wystawiania przez mieszkańców miasta odpadów, a także kontrole przestrzegania zapisów Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki przyjętego Uchwałą nr XXXVII/263/2016 Rady Miasta Marki z dnia 30 listopada 2016 roku w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Miasto Marki. Ponadto prowadzone były również kontrole posiadania umów przez nieruchomości niezamieszkałe zgodnie z zapisami ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	W ramach bieżącej działalności
		Gmina Poświętne	Bieżąca weryfikacja liczby osób zamieszkujących nieruchomości z liczbą osób podaną w deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi	W ramach zawartej umowy na odbiór odpadów od właścicieli nieruchomości zamieszkałych z terenu gminy oraz z PSZOK-u z miejscowości Poświętne
			W 2018 roku usunięto 33,35 Mg azbestu z 16 posesji	9 976,99
Łączne nakłady finansowe [zł]				11 575 611,41

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.7 Zasoby przyrodnicze

Tabela 12. Stopień realizacji zadań w obszarze zasoby przyrodnicze – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zasoby przyrodnicze	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Prowadzono nadzór nad lasami (w 2017 roku o powierzchni 7953 ha, w 2018 roku o powierzchni 7211 ha)	208 865,93
		Zlecono wykonanie uproszczonych planów urządzenia lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa oraz inwentaryzacji stanu lasu (w 2017 roku zlecono wykonanie planów dla lasów o powierzchni 2037 ha w 35 miejscowościach, w 2018 roku – 1621 ha w 10 miejscowościach)	85 844,00
		Wypłacono ekwiwalenty za zalesienia 49,5 ha gruntów rolnych w latach 2002-2003 ze środków ARiMR	236 056,00
		Wydano zaświadczenia z uproszczonych planów urządzenia lasów (w 2017 roku wydano 2642 zaświadczenia, w 2018 roku wydano 2980 zaświadczeń)	W ramach bieżącej działalności
		W roku 2017 wydano 24 decyzje nakazujące wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w lasach. Ilość spraw dot. uzgodnień wymaganego zakresu prac leśnych, cechowania i wycinki drzew - 361 W roku 2018 wydano 16 decyzji nakazujących wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych w lasach. Ilość spraw dot. uzgodnień. wymaganego zakresu prac leśnych, cechowania i wycinki drzew - 558	
		Dokonano 7 zgłoszeń do właściwych organów, dotyczących wyłączenia gruntów leśnych bez zezwolenia	
		Udzielono 82 zezwoleń na usunięcie drzew z warunkiem dokonania 994 nasadzeń zastępczych	
		W 2017 r. kontynuowano wspólne działania z Kołami Łowieckimi, związane z wykorzystaniem fotopułapek dla celów monitorowania terenów leśnych, w celu ograniczenia tworzenia dzikich wysypisk śmieci, ochrony terenów leśnych przed nielegalnym pozyskiwaniem drewna, ograniczenia płoszenia wolnożyjącej zwierzyny w jej ostojach przez pojazdy mechaniczne, a także ograniczenia kłusownictwa i określenia stanu populacji wolnożyjących zwierząt.	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		W roku 2017 przeprowadzono 4 konkursy o tematyce przyrodniczej (w tym dot. ochrony drzew przed nadmierną wycinką)	Koszty ujęte w tabeli 17 (dot. edukacji ekologicznej)
		W roku 2018 przeprowadzono 2 akcje edukacyjne o tematyce przyrodniczej (Przyroda = Przygoda i rajd rowerowy na orientację) oraz 2 konkursy ekologiczne (Rodzinny i Powiatowy)	
		Przeprowadzono konkurs dla pracowników urzędów z terenu powiatu wołomińskiego o tematyce związanej m.in. z przyrodą powiatu i obszarami prawnie chronionymi	
		Zamontowano 50 skrzynek lęgowych dla sikorek, które żywią się szkodnikami niszczącymi kasztanowce	3 400,00
		Utrzymanie zieleni przy obiektach powiatowych	68 800,00
		Modernizacja parku wraz z budową pawilonu przy pałacu w Chrząsznem	1 095 001,50
		W opiniach i uzgodnieniach dot. projektów planów zagospodarowania przestrzennego dla gmin, wskazywano konieczność uwzględnienia ustaleń dokumentów dot. uproszczonych planów urządzenia lasów w zakresie granic i powierzchni lasów mających ważne znaczenie w zakresie środowiska przyrodniczego, walorów zdrowotnych i krajobrazowych; wyeliminowania praktyki przeznaczenia terenów leśnych na cele nieleśne; wskazania rozwiązań umożliwiających zahamowanie tendencji spadkowej lesistości gmin, w tym tworzenie komunalnych lasów lub terenów zieleni urządzonej; zapewnienia obszaru przestrzeni publicznej, zagospodarowanej zielenią oraz rewitalizacji zieleni i ochrony cennych drzewostanów	W ramach bieżącej działalności
łącznie nakłady finansowe [zł]			1 697 967,43

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Tabela 13. Stopień realizacji zadań w obszarze zasoby przyrodnicze – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zasoby przyrodnicze	Tworzenie nowych terenów zieleni urządzonej	Gmina Klembów	Budowa Parku przy ZS w Woli Rasztowskiej	bd
		Gmina Radzymin	Wyznaczanie w MPZP terenów przeznaczonych pod zieleń urządzoną	bd
		Gmina Tłuszcz	Powstanie projektu zagospodarowania terenu przy ul. Długiej w Tłuszczu	bd
		Gmina Marki	2017 rok: filtrujące rondo - stworzenie na jednym ze skrzyżowań w Markach ogrodu deszczowego	10 502,75
	Gospodarka leśna	Gmina Klembów	2017 r. Wyłożenie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla miejscowości: Pieńki, Sitki; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	W ramach bieżącej działalności
		Gmina Radzymin	2017 r. Wyłożenie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla 12 miejscowości; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Tłuszcz	2017 r. Wyłożenie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla miejscowości: Białki, Brzeziny, Dziecioły, Postoliska; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Jadów	2017 r. Wyłożenie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla miejscowości: 17 miejscowości; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Kobyłka	2018 r. Wyłożenie projektu uproszczonego planu urządzenia lasów dla miejscowości Kobyłka; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Marki	2018 r. Wyłożenie projektu uproszczonego planu urządzenia lasów dla miejscowości Marki; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Gmina Wołomin	2018 r. Wyłożenie projektu uproszczonego planu urządzenia lasów dla miejscowości Wołomin; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Radzymin	2018 r. Wyłożenie projektu uproszczonego planu urządzenia lasów dla miejscowości Radzymin; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Zielonka	2018 r. Wyłożenie projektu uproszczonego planu urządzenia lasów dla miejscowości Zielonka; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Gmina Strachówka	2018 r. Wyłożenie projektów uproszczonych planów urządzenia lasów dla miejscowości: Katy Czernickie, Katy - Miąski, Krawcowizna i Szlędaki; wysyłka zawiadomień do właścicieli lasów; przyjmowanie uwag i przekazywanie ich do Starostwa Powiatowego w Wołominie	
		Nadleśnictwo Jabłonna	Trzebieże późne i cięcia przygodne	
		Nadleśnictwo Mińsk	Cięcia przedrębne i zrywka	69 482,02
		Nadleśnictwo Łochów	Zrywka drewna, cięcia rębne, cięcia przedrębne, cięcia sanitarne, prace przygotowawcze i zakończeniowe związane z użytkowaniem lasu	4 662,00
		Nadleśnictwo Drewnica	Prace z zakresu pozyskania i zrywki drewna wraz z pracami przygotowawczymi i zakończeniowymi przeprowadzono na powierzchni 1884 ha. Nadleśnictwo na bieżąco usuwa drzewa zagrażające przy zabudowaniach wiejskich i osiedlach mieszkaniowych	870 878,60
		Nadleśnictwo Jabłonna	Pielęgnowanie gleby - 2,42 ha, Czyszczenia wczesne - 1,99 ha, czyszczenia późne - 7,29 ha	6 392 562,00
		Nadleśnictwo Mińsk	Czyszczenia późne	6 868,14
		Nadleśnictwo Łochów	Przygotowanie gleby pod odnowienia naturalne: 23,56 ha; wyprzedzające przygotowanie gleby pod odnowienia: 27,92 ha; odnowienia: 46,65 ha; pielęgnowanie gleby: 94,45 ha; czyszczenia wczesne: 39,27 ha; czyszczenia późne: 26,45 ha; melioracje agrotechniczne: 45,00 ha	436,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Nadleśnictwo Drewnica	Rok 2017: odnowienia lasu (przygotowanie gleby, transport, załadunek i rozładunek oraz dołowanie sadzonek, sadzenie,) – wykonana pow. 111,36 ha; pielęgnowanie lasu (pielęgnacja gleby, czyszczenia wczesne i późne) – wykonana pow. 214,44 ha; agromelioracje – wykonana pow. 39,33 ha	379 656,66
		Nadleśnictwo Drewnica Nadleśnictwo Mińsk	Rok 2018: odnowienia lasu (przygotowanie gleby, transport, załadunek i rozładunek oraz dołowanie sadzonek, sadzenie) – wykonana pow. 91,16 ha; pielęgnowanie lasu (pielęgnacja gleby, czyszczenia wczesne i późne) – wykonana pow. 218,89 ha; agromelioracje – wykonana pow. 56,15 ha	601 000,00
			Cechowanie drewna, ustalanie zadań dla właścicieli lasów, lustracja lasów.	623 000,00
		Nadleśnictwo Mińsk	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	76 536,00
		Nadleśnictwo Łochów	Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa	74 493,93
		Nadleśnictwo Drewnica	Rok 2017 (I kw.) - Nadzór nad lasami niestanowiącymi własności Skarbu Państwa. Ustalenie zadań właścicieli lasów w lasach, dla których nie opracowano planów urządzania lasu oraz nadzorowanie ich wykonania; ocena realizacji przez właścicieli lasów obowiązków powszechnej ochrony lasu, trwałego utrzymania lasów i zapewnienia ciągłości ich użytkowania oraz wykonania zadań z zakresu gospodarki leśnej ustalonych w uproszczonych planach urządzania lasu oraz określonych w formie decyzji kierownika urzędu rejonowego, wydanej na podstawie inwentaryzacji stanów lasów; cechowanie pozyskanego drewna oraz wystawianie dokumentu stwierdzającego legalność jego pozyskania w imieniu kierownika urzędu rejonowego; opiniowanie uproszczonych planów urządzania lasów, nie stanowiących własności Skarbu Państwa; doradztwo właścicielom lasów w zakresie gospodarki leśnej.	134 372,00
		Nadleśnictwo Łochów	Remonty dróg	23 504,80
		Nadleśnictwo Drewnica	Działania mające na celu utrzymanie sieci drogowej w dobrym stanie technicznym (remonty i naprawy)	50 757 060,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Kierunki działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Nadleśnictwo Łochów	Spotkania z dziećmi i młodzieżą w przedszkolach i szkołach oraz w lesie, a także z właścicielami LN w ramach działalności edukacyjnej Nadleśnictwa.	219 845,00
		Nadleśnictwo Łochów	Koszenie i odśnieżanie obiektów edukacyjnych w Leśnictwie Urle i Jagodne oraz bieżące prace konserwacyjne	490,88
		Nadleśnictwo Drewnica	Ścieżka edukacyjna na gruntach w zarządzie Nadleśnictwa Drewnica	628,56
		Nadleśnictwo Drewnica	W ramach prowadzenia gospodarki leśnej na bieżąco usuwane są drzewa zniszczone przez czynniki biotyczne i abiotyczne. Następnie w miejscach, gdzie szkody mają charakter powierzchniowy, następuje odnowienie lasu.	bd
		Nadleśnictwo Drewnica	Udostępnianie Poradnika dla właścicieli lasów na stronie internetowej	koszty wliczone w koszty użytkowania oraz hodowli lasu
		Nadleśnictwo Drewnica	Nadleśnictwo opracowuje "Program edukacji leśnej społeczeństwa w Nadleśnictwie Drewnica"	bd
		Nadleśnictwo Drewnica	Nadleśnictwo na bieżąco (w miarę potrzeb oraz posiadanych środków finansowych) prowadzi konserwację istniejących ścieżek służących edukacji przyrodniczo- leśnej	bd
		Nadleśnictwo Drewnica	Gospodarowanie zwierzyną dziko żyjącą prowadzone jest od 2018 w ramach sprawowanego zarządu nad obwodem łowieckim nr 377. Nadleśnictwo prowadziło dokarmianie zwierzyny oraz poprawę warunków bytowania zwierzyny w obwodzie łowieckim nr 377	56 770,00
		Nadleśnictwo Drewnica	Prowadzenie monitoringu zwierzyny dziko żyjącej w ramach zarządu nad obwodem łowieckim nr 377	44 639,98
		Nadleśnictwo Drewnica	Prowadzenie monitoringu zwierzyny dziko żyjącej w ramach zarządu nad obwodem łowieckim nr 377	bd
łącznie nakłady finansowe [zł]				60 272 895,39

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.8 Zagrożenia poważnymi awariami

Tabela 14. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia poważnymi awariami – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zagrożenia poważnymi awariami	Starostwo Powiatowe w Wołominie	Zakupy inwestycyjne w ramach projektu systemu wczesnego ostrzegania przed zjawiskami katastrofalnymi w Powiecie Wołomińskim	1 251 894,00
		W 2017 roku dokonano odstrzału redukcyjnego 11 sztuk dzików, a w 2018 r. 13 sztuk dzików, na wniosek Burmistrza Kobyłki. Jednocześnie udzielono Gminie Wołomin zezwolenia na wykonanie odstrzału redukcyjnego 20 sztuk dzików na terenie miasta Wołomin, z czego wykonano odstrzał 12 sztuk dzików	10 500,00
		W bieżącej współpracy z kołami łowieckimi podejmowane były działania interwencyjne na zgłoszenia telefoniczne mieszkańców i urzędów, gmin dotyczące zagrożeń wynikających z migracji dzikich zwierząt w obszary rolnicze i zurbanizowane.	bd
		Działania informacyjne i edukacyjne wśród mieszkańców o zakazie i skutkach dokarmiania dzikich zwierząt oraz nt. zagrożeń i sposobu zachowania się wobec spotykanych dzikich zwierząt. W roku 2018 przeprowadzono 9 spotkań w szkołach i klubach seniora, w których wzięło udział ok. 360 osób.	bd
Łączne nakłady finansowe [zł]			1 262 394,00

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Tabela 15. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia poważnymi awariami – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Kierunek działań	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Zagrożenia poważnymi awariami	Utrzymywanie w dobrym stanie technicznym i gotowości systemu zapobiegawczo – interwencyjno-ratunkowego	Gmina Dąbrówka	Zakup nowego ciężkiego samochodu ratowniczo-gaśniczego 4x4 z wyposażeniem dla OSP Dąbrówka	1 199 250,00
		Gmina Radzymin	Wyposażenie i utrzymanie gotowości bojowej OSP	1 332 193,12
		Gmina Marki	Rok 2017: dotacja dla OSP w Markach na zakup sprzętu i wyposażenia, zakupy paliwa do urządzeń i pojazdów OSP, zakup zapór absorbcyjnych na rzeki	78 300,00
			Rok 2018: dotacja dla OSP w Markach na zakup sprzętu i wyposażenia, zakupy paliwa do urządzeń i pojazdów OSP, zakup zapór absorbcyjnych na rzeki	96 200,00
		Gmina Poświętne	Działania ratowniczo-gaśnicze, ekwiwalenty dla strażaków, szkolenia strażaków, konserwacja pojazdów, zakup sprzętów drobnych i ich konserwacja, budowa budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Turzu, remont dachu budynku OSP Zabraniec, utrzymywanie budynków straży pożarnych	679 610,35
Łączne nakłady finansowe [zł]				3 385 553,47

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

3.9 Edukacja ekologiczna

Tabela 16. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia edukacja ekologiczna – zadania własne (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Edukacja ekologiczna	Starostwo Powiatowe w Wołominie	XIV Konkurs dla dzieci o tematyce ekologicznej - rok 2017	7 010,44
		XV Konkurs dla dzieci o tematyce ekologicznej. Temat w 2018 r.: Smog nie lubi zieleni	16 683,14
		VII Rajd Rowerowy na orientację – Klembów 2017	21 813,18
		VIII Rajd Rowerowy na orientację wraz z quizem przyrodniczym – Grabów 2018.	11 384,73
		III Powiatowy Rodzinny Konkurs Ekologiczny „Selfie z naturą”	9 279,12
		IV Powiatowy Rodzinny Konkurs Ekologiczny, polegający na udziale rodzinnych drużyn w 3 warsztatach przyrodniczo-recyklingowych oraz udzieleniu odpowiedzi na pytania konkursowe dotyczące wiedzy przyrodniczej	2 715,00
		II Powiatowe Konkursy Ekologiczne dla szkół podstawowych oraz gimnazjów i szkół średnich	34 865,05
		III Powiatowy Konkurs Ekologiczny. Konkurs dwuetapowy (etap szkolny i powiatowy) z wiedzy przyrodniczo – ekologicznej, dla uczniów szkół podstawowych z klas IV-VIII oraz gimnazjów	10 520,23
		Sprzątanie świata 2017	2 795,79
		Sprzątanie świata 2018	11 432,03
		Konkurs PRZYRODA – PRZYGODA polegający na opracowaniu Questu (edukacyjna gra terenowa), zgodnie z metodologią przedstawioną na wcześniejszym szkoleniu dla nauczycieli. Fabuła Questu dotyczyła przyrody powiatu wołomińskiego. Konkurs skierowany do uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez Powiat Wołomiński oraz nauczycieli tych szkół	24 021,90
		Sprzątanie terenów leśnych: zlikwidowano 20 dzikich wysypisk śmieci w lasach w rejonie cmentarza w Wołominie. Z budżetu powiatu pokryto koszty wynajęcia dwóch kontenerów poj. 10 m ³	1 100,00
		Zamówienie projektu spotów edukacyjnych i ich emisja od dnia 01.12.2018 r. do dnia 21.12.2018 r. na 5 ekranach LED przy trasach komunikacyjnych na terenie powiatu: Radzymin – ul. Jana Pawła II, Wołomin – przy Targowisku Miejskim - ul. Słowackiego oraz przy Kauflandzie - ul. Wileńska, Ząbki – ul. Piłsudskiego, Zielonka – ul. Wyszyńskiego. Spoty	9 940,50

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		prezentowały informacje dotyczące źródeł niskiej emisji i zanieczyszczenia powietrza w powiecie wołomińskim oraz przedstawiały propozycje działań zaradczych	
		Zagrożenia związane z wolnożyjącą zwierzyną (dzikami): we współpracy ze szkołami zebrano 5045 kg żołądźi, które przekazano kołom łowieckim na podsypy ograniczające migrację dzików na tereny miast	475,00
		Konkurs dla urzędników - konkurs był adresowany do osób zatrudnionych w urzędach gmin z terenu powiatu wołomińskiego oraz do osób zatrudnionych w Starostwie Powiatowym w Wołominie. Celem konkursu było m.in. podniesienie świadomości ekologicznej osób zatrudnionych w urzędach gmin z terenu powiatu wołomińskiego oraz osób zatrudnionych w Starostwie Powiatowym w Wołominie oraz zwrócenie uwagi na to, że pracownicy urzędów na poziomie lokalnym, poprzez swoją pracę mogą w istotny sposób wpływać na okoliczną przyrodę oraz na poziom świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu	309,70
		Roczna prenumerata magazynu edukacyjnego „Głos Przyrody” dla placówek, które włączyły się w akcję „Smog nie lubi zieleni” lub/i w akcję „Zagrożenia związane z wolnożyjącymi dzikami”	753,95
		Rowerowi poszukiwacze skarbów (Zinventaryzowano wszystkie punkty edukacyjne zawierające ukryte kesze (15 miejsc na terenie powiatu wołomińskiego) oraz odtworzono 3 zniszczone punkty	W ramach bieżącej działalności
		Akcja pn. „Oddychaj czystym powietrzem”. Do udziału w akcji zaproszono przedszkola funkcjonujące na terenie powiatu wołomińskiego. Jednym z celów akcji było wyposażenie 10 przedszkoli w urządzenia oczyszczające powietrze w salach przedszkolnych, w celu profilaktyki zdrowotnej dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska. Dla nauczycieli przedszkolnych przeprowadzono szkolenie, w którym uczestniczyło 15 osób. Dla 10 osób, które najlepiej napisały test dotyczący zdobytej na szkoleniu wiedzy, przekazano 10 Oczyszczaczy powietrza. Oczyszczacze trafiły do 10 przedszkoli z terenu powiatu wołomińskiego, gdzie są wykorzystywane w salach rekreacyjnych.	16 190,00
Łączne nakłady finansowe [zł]			191 230,26

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Tabela 17. Stopień realizacji zadań w obszarze edukacja ekologiczna – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne)

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
Edukacja ekologiczna	Gmina Klembów	Zbiórki makulatury i rozdawanie ulotek informujących o prawidłowej segregacji odpadów	bd
	Gmina Radzymin	Prowadzenie edukacji ekologicznej (ulotki, komunikaty)	bd
	Gmina Tłuszcz	Kontrole pod kątem rodzaju i jakości wykorzystywanych paliw. Kontrole prowadzone były doraźnie po otrzymaniu zgłoszeń dot. podejrzenia spalania odpadów komunalnych. W 2018 r. na stronie www.tluszcz.pl utworzono zakładkę pn. „Informacje dotyczące jakości powietrza”, na której umieszczane są informacje o jakości powietrza w okolicy Tłuszcza oraz najważniejsze informacje dotyczące ochrony powietrza	bd
	Gmina Jadów	Przeprowadzenie konkursów ekologicznych: "Dożynki z ochroną przyrody", "Bioróżnorodność, zmiany klimatyczne, dobre wzory dla gminy Jadów", "Ekologiczna olimpiada w gminie Jadów", "Z ochroną środowiska za pan brat"	59 950,39
	Gmina Wołomin	Rok 2017: Warsztaty recyklingowe i upcyklingowe, gry i zabawy dotyczące odpadów oraz nauka segregacji odpadów, racjonalnego korzystania z zasobów energetycznych, wymiana zebranego sprzętu elektronicznego na sadzonki roślin, zbiórka zużytych baterii. Organizacja pikniku ekologicznego – umowa na wykonanie usługi	40 000,00
		Rok 2018: Organizacja rodzinnego pikniku ekologicznego "ZEC Wołomin Ambasadorem Czystego Powietrza" - zakup i montaż czujników zanieczyszczeń powietrza oraz odczytanie wskazań poziomów pyłu PM10 i PM2,5 na terenie Wołomina	31 137,32
		Rok 2018: Akcja informacyjna i edukacyjna w Dniu Otwartym w sortowni odpadów w Wołominie, mająca na celu przekonanie mieszkańców, ile dobrego można zdziałać sortując śmieci i dbając o środowisko. Uczestnicy wydarzenia mieli szansę na: wymianę plastiku, papieru i szkła na sadzonki drzew i krzewów; zrobienie coś dla innych włączając się w akcję „Odkręcamy korki dla dzieciaków”; wzięcie udziału w konkursie „Drugie życie odpadów” i wygranie roweru	8 487,72

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Obszar interwencji	Jednostka realizująca	Podjęte działania	Poniesione koszty [zł]
		Rok 2018: Akcja informacyjna i edukacyjna przeprowadzona w trakcie wydarzenia: Miejski Festyn Ekologiczny, mająca na celu podniesienie świadomości społecznej w zakresie ochrony środowiska i edukacji ekologicznej. Podczas festynu odbywały się animacje, warsztaty, konkursy mające na celu promowanie ww. zachowań społecznych dot. m. in. racjonalnego korzystania z zasobów energetycznych oraz prawidłowego postępowania z odpadami. Miejski Festyn Ekologiczny skierowany był do zwolenników zielonych miast, czystego powietrza i wspólnego dbania o środowisko	24 241,02
	Gmina Marki	W 2017 r. w ramach programu „EkoPark – cykl plenerowych warsztatów z zakresu edukacji ekologicznej i ochrony przyrody na terenie miasta Marki” wydana została broszura dotycząca gminnego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi pt.: „EKOmieszkaniec”. Ponadto, na stronach internetowych urzędu umieszczane były wszystkie informacje dotyczące gospodarowania odpadami. Na terenie miasta prowadzone były akcje plakatowe dotyczące nielegalnych wysypisk, palenia śmieci w domu, konieczności sprzątnięcia po swoim psie. UM Marki wspierał także akcje sprzątnięcia świata.	18 229,46
		W 2017 r. Gmina Miasto Marki przygotowała cykl plenerowych warsztatów edukacyjnych dot. ptaków, owadów, odpadów i lasu. Warsztaty składały się z pogadanki oraz części warsztatowo-twórczej, a ich forma i treść była dostosowana do grupy odbiorców. Łącznie odbyły się 22 godziny warsztatów	
	Gmina Poświętne	W 2018 r. odbyło się spotkanie na temat dofinansowania na wymianę kotłów oraz budowy instalacji odnawialnych źródeł energii. W Ręczajach Polskich odbyło się spotkanie informacyjne w ramach programu „Czyste Powietrze”. W 2018 roku we współpracy z Mazowieckim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego odbyło się szkolenie dla rolników nt. wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych w gospodarstwie rolnym	bd
Łączne nakłady finansowe [zł]			182 045,91

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Poniżej szerzej opisano działania z zakresu edukacji ekologicznej realizowane na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2017-2018.

ROK 2017

1) Rodzinny Konkurs Ekologiczny 2017 „Selfie z naturą”.

W konkursie wzięło udział 112 osób z 29 drużyn. Drużyny biorące udział w konkursie wykonały zadanie konkursowe, składające się z 2 etapów: etap I polegał na udzieleniu pisemnych, poprawnych odpowiedzi na pytania dotyczące ogólnej wiedzy ekologicznej oraz środowiska przyrodniczego powiatu wołomińskiego. Pytania (łącznie 20 pytań) ukazywały się na stronie internetowej Powiatu Wołomińskiego zgodnie z harmonogramem konkursu, przedstawionym w Regulaminie konkursu. Etap II polegał na stworzeniu rodzinnej pracy plastycznej w postaci fotorelacji pt. Selfie z naturą.

Komisja konkursowa, powołana przez Organizatora RKE, sprawdziła poprawność udzielonych odpowiedzi, oceniła dostarczone fotorelacje oraz wyłoniła zwycięzców, którym zostały wręczone nagrody.

2) Dwa konkursy plastyczne:

a) dla przedszkoli „Každy ptaszek śpiewa, chroń Polaku drzewa!”

Dzieci biorące udział w konkursie uczestniczyły najpierw w zajęciach merytorycznych, prowadzonych przez opiekunów. Na zajęciach poruszano zagadnienia dotyczące znaczenia drzew dla człowieka i środowiska oraz zwracano uwagę na potrzebę ochrony drzew. Kolejnym etapem było stworzenie przez przedszkolaków pracy plastycznej, dotyczącej poruszanego tematu. W konkursie wzięło udział 165 dzieci z całego powiatu wołomińskiego. Komisja powołana przez Organizatora ustaliła oceniła dostarczone prace oraz przyznała nagrody.

b) dla szkół podstawowych „Plakat z drzewem w tle”

Konkurs plastyczny dla uczniów klas 1-3 ze szkół podstawowych, funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego. Uczniowie biorący udział w konkursie uczestniczyli najpierw w zajęciach merytorycznych, prowadzonych przez nauczycieli, na których poruszano zagadnienia dotyczące znaczenia drzew w życiu człowieka oraz dla funkcjonowania całej przyrody. Zwracano również uwagę na potrzebę ochrony drzew oraz konsekwencje ich masowego wycinania. Kolejnym etapem było stworzenie przez uczniów pracy plastycznej w formie plakatu, którego tematyka dotyczyła poruszanych zagadnień. W konkursie wzięło udział 195 uczniów z całego powiatu wołomińskiego. Komisja powołana przez Organizatora ustaliła oceniła dostarczone prace oraz przyznała nagrody.

3) Dwa Powiatowe Konkursy Ekologiczne:

a) dla szkół podstawowych

Konkurs był adresowany do uczniów szkół podstawowych z klas IV, V, VI. Drużyny biorące udział w konkursie wykonały zadanie konkursowe, składające się z 2 etapów. Etap I polegał na udzieleniu pisemnych, poprawnych odpowiedzi na pytania dotyczące zagadnień wskazanych w §7 Regulaminu konkursu. Pytania ukazywały się na stronie internetowej Powiatu Wołomińskiego. Na tym etapie opiekunowie drużyn wspierali uczniów w poszukiwaniu odpowiedzi na pytania. Cztery drużyny, które w I etapie zdobyły najwięcej punktów, zostały zaproszone do II etapu (finałowego). Finał odbył się w Wołominie i polegał na udzieleniu pisemnych, poprawnych odpowiedzi na pytania testowe (otwarte i zamknięte), dotyczące zagadnień wskazanych w § 7 Regulaminu konkursu. Odpowiedzi w etapie II udzielali uczniowie tworzący zgłoszoną drużynę, bez pomocy opiekuna. Komisja powołana przez Organizatora oceniła prace oraz przyznała nagrody. Łącznie liczba uczestników - 365 osób, zgłoszonych z 22 szkół z powiatu wołomińskiego.

b) dla gimnazjów i szkół średnich

Konkurs był adresowany do uczniów gimnazjów i szkół średnich, funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego. Do udziału w konkursie zgłosiło się 28 drużyn pięcioosobowych z 15 szkół (z czego jedna drużyna zrezygnowała z uczestnictwa w trakcie trwania konkursu). Każda drużyna miała opiekuna, który nadzorował pracę zgłoszonych drużyn. W konkursie wzięło udział 135 uczniów. Zadanie konkursowe było dwuetapowe. Etap I polegał na udzieleniu pisemnych, poprawnych odpowiedzi na pytania dotyczące zagadnień wskazanych w przesłanym Regulaminie konkursu (§7). Pytania ukazywały się na stronie internetowej Starostwa Powiatowego w Wołominie. Do etapu II przeszły drużyny, które w I

etapie zdobyły najwięcej punktów (4 najlepsze drużyny). Finał polegał na udzieleniu pisemnych, poprawnych odpowiedzi na pytania testowe (otwarte i zamknięte), dotyczące zagadnień wskazanych w Regulaminie konkursu (§7). Odpowiedzi udzielały drużyny, bez pomocy opiekuna. Komisja powołana przez Organizatora oceniła prace oraz przyznała nagrody.

4) Akcja pn. „Oddychaj czystym powietrzem”

Do udziału w akcji zaproszono przedszkola funkcjonujące na terenie powiatu wołomińskiego. Jednym z celów akcji było wyposażenie 10 przedszkoli w urządzenia oczyszczające powietrze w salach przedszkolnych, w celu profilaktyki zdrowotnej dzieci zamieszkałych na obszarach, na których występują przekroczenia standardów jakości środowiska. Dla nauczycieli przedszkolnych przeprowadzono szkolenie, w którym uczestniczyło 15 osób. Szkolenie przeprowadził Ośrodek Działań Ekologicznych „Źródła”. Dla 10 osób, które najlepiej napisały test dotyczący wiedzy zdobytej na szkoleniu, przekazano 10 Oczyszczaczy powietrza marki DAIKIN wraz z zapasowym zestawem filtrów. Oczyszczacze trafiły do 10 przedszkoli z terenu powiatu wołomińskiego, gdzie są wykorzystywane w salach rekreacyjnych.

Przedszkola, które otrzymały oczyszczacze powietrza: Oddział Przedszkolny Praxis, ul. Weteranów 207, 05-250 Łąki; Przedszkole nr 6 "Bajka", ul. K. Wielkiego 1, 05-200 Wołomin; Oddział Przedszkolny przy Szkole Podstawowej w Starym Kraszewie ul. Szkolna 5, 05-205 Klembów; Przedszkole nr 10 im. "Misia Uszatka", Al. Armii Krajowej 56, 05-200 Wołomin; Przedszkole nr 5 im. "Kota w Butach", ul. Broniewskiego 2, 05-200 Wołomin; Publiczne Przedszkole nr 2 "Leśny Zakątek", ul. B. Prusa 3/5, 05-091 Ząbki; Przedszkole Niepubliczne "Złota Rybka", ul. Kordeckiego 5, 05-270 Marki; Oddział przedszkolny przy Zespole Szkół w Czarnej, ul. Witosa 52, 05-200 Wołomin; Przedszkole Niepubliczne Wyspa Malucha, ul. Nowa 76B, 05-250 Radzymin; Przedszkole Wesoła Chatka, ul. Wileńska 53B, 05-200 Wołomin.

5) Sprzątanie Świata 2017

Konkurs skierowany do uczniów w wieku 12-19 lat, uczęszczających do szkół z terenu powiatu wołomińskiego. Do konkursu zgłosiło się łącznie 107 uczniów z 12 szkół. Na podstawie zgłoszeń przekazano szkołom łącznie 107 szt. chwytaków do śmieci, 120 szt. worków na śmieci i 120 szt. par rękawiczek, wykorzystanych do wykonania zadania. W ramach konkursu Uczestnicy przeprowadzili:

- akcję „Sprzątania Świata”, podczas której posprząтали zaśmiecone miejsca na terenie swoich szkół oraz w jej pobliżu;
- zbiórkę starych telefonów, łącznie wszystkie szkoły zebrały ich ok. 500 szt.

Dodatkowo drużyny biorące udział w konkursie przedstawiły swoje propozycje działań, które mogą wpłynąć na zmniejszenie liczby powstawania dzikich wysypisk lub działania zachęcające lokalne społeczeństwo do segregacji śmieci i zwiększenia dbałości o czyste środowisko.

6) VII Rajd Rowerowy na orientację – Klembów 2017

W dniu 10 czerwca 2017 r. zorganizowano rajd rowerowy na orientację. W rajdzie, który odbywał się na 2 alternatywnych trasach (rodzinnej – ok. 25 km i indywidualnej – ok. 40 km) wystartowało 92 osoby. Start i meta znajdowały się na terenie Zagrody Per-Zoo, zlokalizowanej w miejscowości Pieńki 28 (3 km od Klembowa). Uczestnikom rajdu zapewniono mapy, karty zadań oraz numery startowe, kamizelki odbłaskowe, a także zabezpieczenie techniczne, ubezpieczenie i opiekę medyczną oraz posiłek przygotowany przez gospodarstwo agroturystyczne. Ponadto, zorganizowano konkurs z wiedzy przyrodniczej z nagrodami, a dla dzieci przygotowano plenerowe warsztaty przyrodnicze prowadzone przez animatorów Zagrody Per-Zoo. Dzieci odkrywały tajemnice lasu i świat zwierząt gospodarskich. Laureatom przyznano nagrody.

7) Choinki za elektrośmieci

W dniu 16 grudnia 2017 roku przeprowadzono na Placu Jana Pawła II w Zielonce akcję wymiany choinek za elektrośmieci. Miejsce udostępnione zostało przez Urząd Miasta Zielonka. Akcja skierowana była do mieszkańców powiatu wołomińskiego i polegała na zbiórce niepotrzebnego, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W wyniku akcji zebrano ok. 20 m³ odpadów i rozdano w sumie 150 sztuk choinek w donicach, które w okresie wiosennym mają szansę być przesadzone do ziemi.

8) Rowerowi poszukiwacze skarbów (kontynuacja zadania rozpoczętego w 2015 r. i kontynuowanego w 2016 r.)

Zinventaryzowano wszystkie punkty edukacyjne, zawierające ukryte kesze (skrzynki) oraz odtworzono 3 zniszczone punkty. Odnotowano 251 osób odwiedzających (które odnalazły skrzynki w terenie).

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Zadanie rozpoczęte w 2015 roku polegało na stworzeniu infrastruktury terenowej, służącej edukacji ekologicznej w atrakcyjnych przyrodniczo terenach: Kuligów - terenowa tablica edukacyjna; Wołomin (Białe Błota) tablica edukacyjna, gra terenowa typu Światowid oraz stojak na rowery; Strachów (Nadliwie) - terenowa tablica edukacyjna. W wybranych, opisanych na tablicach miejscach (łącznie 15 miejsc) zostały założone punkty edukacyjne, wykonane zgodnie z zasadami gry terenowej Geocaching, w porozumieniu z niekomercyjnym serwisem <http://opencaching.pl>. W realizacji zadania wykorzystano kody QR do pobrania na urządzenia mobilne, z linkiem do strony zawierającej opis skrzynki w serwisie Opencaching.pl. Strona każdej ze skrzynek zawiera dane dotyczące lokalizacji skrzynki, zdjęcie oraz informacje dotyczące terenu, na którym jest schowana (flora i fauna, typ obszaru chronionego i jego przyrodniczy opis).

Link do gry znajduje się na stronie powiatu wołomińskiego w zakładce Turysta/Gry terenowe <http://www.powiat-wolominski.pl/info/zawartosc/204>. Tam też można pobrać kody QR, które są umieszczone również na tablicach terenowych.

Zadanie zostało dofinansowane przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (<http://www.wfosigw.pl>).

ROK 2018

1) Rodzinny Konkurs Ekologiczny 2018 (kontynuacja w 2019 r.)

Konkurs skierowany do rodzin z terenu powiatu wołomińskiego. Ilość uczestników: 46 osób w 13 drużynach. Drużyny biorące udział w konkursie wzięły udział w dwóch warsztatach ekologicznych. Warsztaty nr 1 (XI.2018 r.) – tematyka: rozpoznawania i dokarmiania ptaków możliwych do zaobserwowania przy karmniku. Uczestnicy wykonali karmniki z plastikowych butelek. Szkolenie zostało przeprowadzone przez wykwalifikowanego trenera edukacji ekologicznej. Warsztaty nr 2 (XII. 2018 r.): - tematyka: tradycyjne metody wykonywania ozdób bożonarodzeniowych z materiałów odnawialnych (papier, słoma, szyszki, gałązki itp.) oraz z materiałów recyklingowych (pudełka kartonowe, plastikowe, stare gazety itp.). Warsztaty były prowadzone przez Fundację „Trzeba żyć” z Marek. Warsztaty nr 3 - w 2019 r. Po zakończeniu części warsztatowej zostanie przeprowadzony konkurs dotyczący wiedzy przyrodniczej i zagadnień związanych z ekologią. Dla najlepszych drużyny przewidziano nagrody.

2) Akcja „Smog nie lubi zieleni”

Akcja skierowana do nauczycieli przedszkolnych i przedszkolaków, z terenu powiatu wołomińskiego. Opiekunowie brali udział w szkoleniu dot. zanieczyszczenia powietrza i smogu. Zdobytą wiedzę przekazywali swoim podopiecznym. Dzieci biorące udział w konkursie uczestniczyły najpierw w zajęciach merytorycznych, prowadzonych przez opiekunów. Kolejnym etapem było stworzenie przez przedszkolaków pracy plastycznej, dotyczącej tematu smogu. Po etapie szkolnym, opiekunowie dostarczyli do Starostwa Powiatowego w Wołominie wybrane prace wykonane przez 44 dzieci. Na etapie powiatowym wybrano najlepsze prace oraz przyznano nagrody.

3) Akcja pn. „Zagrożenia związane z wolnożyjącymi dzikami”

W związku ze zwiększoną ilością dzików penetrujących tereny zabudowane zaplanowano akcję edukacyjną nt. sposobu zachowania się w obecności dzikich zwierząt i zakazu ich nieodpowiedzialnego dokarmiania. Akcja została skierowana do nauczycieli i uczniów ze szkół z terenu powiatu wołomińskiego. Pierwszym etapem było szkolenie dla zainteresowanych nauczycieli. Następnie nauczyciele przeprowadzili zajęcia edukacyjne w swoich placówkach oraz zorganizowali akcję zbierania żołądździ na podsypy zatrzymujące zwierzynę w lesie. Do szkół zostały dostarczone worki jutowe do przechowywania zebranych żołądździ. Uczniowie otrzymali nagrody lub gadżety promocyjne - w zależności od ilości zebranych żołądździ. W akcji brało udział 1055 dzieci (z 12 szkół), które zebrały 5045 kg żołądździ. Ponadto w wybranych szkołach przeprowadzono szereg pogadanek edukacyjnych nt. zagrożeń związanych z wolnożyjącymi dzikami i prawidłowych zachowań przy spotkaniu z nimi.

4) Roczna prenumerata magazynu edukacyjnego „Głos Przyrody” dla placówek, które włączyły się w akcję „Smog nie lubi zieleni” lub/i w akcję „Zagrożenia związane z wolnożyjącymi dzikami”.

5) III Powiatowy Konkurs Ekologiczny

Konkurs był adresowany do uczniów szkół podstawowych z klas IV-VIII oraz gimnazjów. Drużyny biorące udział w konkursie wykonały zadanie konkursowe, składające się z 2 etapów (etap szkolny i finałowy)

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

i polegało na udzieleniu poprawnych odpowiedzi na pytania testowe (otwarte i zamknięte). W obu etapach uczniowie odpowiadali na pytania, w drużynach trzyosobowych. Konkurs był rozgrywany w dwóch kategoriach wiekowych: I kategoria uczniowie klas IV i V; II kategoria uczniowie klas VI, VII i VIII oraz gimnazjów. Drużyny, które zajęły najwyższe miejsce w etapie szkolnym, reprezentowały swoje szkoły w etapie finałowym. Odpowiedzi udzielone na pytania finałowe zostały ocenione przez Komisję powołaną przez Organizatora.

Do udziału w etapie szkolnym zgłosiło się 113 drużyn trzy osobowych (339 osób) z 14 szkół funkcjonujących na terenie powiatu wołomińskiego. Każda drużyna miała też swojego opiekuna – nauczyciela. Komisja konkursowa, w skład której wchodził pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wołominie, oceniła finałowe odpowiedzi i wyłoniła laureatów: I, II, III miejsce oraz wyróżnienia i nagrody pocieszenia dla uczniów.

6) Akcja „Przyroda-Przygoda”

Do udziału w akcji zaproszono nauczycieli i uczniów uczęszczających do szkół prowadzonych przez Powiat Wołomiński. Zadanie konkursowe polegało na opracowaniu Questu*, zgodnie z metodologią przedstawioną na wcześniejszym szkoleniu dla nauczycieli. Fabuła Questu oraz prezentowane miejsca muszą być związane z przyrodą powiatu wołomińskiego, ukazywać piękno przyrody oraz zachęcać do spędzenia czasu na świeżym powietrzu. W akcji wzięło udział 5 placówek oświatowych (5 nauczycieli i 25 uczniów). Zwycięska szkoła miała możliwość wyboru nagrody – wybrano ławkę z panelem fotowoltaicznym. Dla uczniów i nauczycieli zakupiono nagrody. Wydrukowano też ulotki zachęcające do przejścia trasy questu (1000 szt.).

*Quest to edukacyjna gra terenowa, polegająca na przejściu nieoznakowanej w terenie trasy. Uczestnicy zabawy przemieszczają się dzięki wskazówkom zawartym w tekście ulotki. Żeby przejść cały Quest, należy odgadywać zagadki, szukać w terenie wskazówek, wpisywać odpowiednie znaki, potrzebne do rozwiązania hasła.

7) Konkurs dla urzędników

Konkurs był adresowany do osób zatrudnionych w urzędach gmin z terenu powiatu wołomińskiego oraz do osób zatrudnionych w Starostwie Powiatowym w Wołominie. Celem konkursu było m.in. podniesienie świadomości ekologicznej osób zatrudnionych w urzędach gmin z terenu powiatu wołomińskiego oraz osób zatrudnionych w Starostwie Powiatowym w Wołominie oraz zwrócenie uwagi na to, że pracownicy urzędów na poziomie lokalnym, poprzez swoją pracę mogą w istotny sposób wpływać na okoliczną przyrodę oraz na poziom świadomości ekologicznej mieszkańców powiatu. W konkursie wzięło udział 19 osób. Wszyscy otrzymali nagrody – w zależności od ilości uzyskanych punktów.

8) Spoty reklamowe

Kampania była prowadzona w ramach edukacji ekologicznej. Ww. spoty były emitowane na 5 ekranach LED, zlokalizowanych na terenie powiatu wołomińskiego. Spoty prezentowały informacje dotyczące źródeł niskiej emisji i zanieczyszczenia powietrza w powiecie wołomińskim oraz przedstawiały propozycje działań zaradczych. Spoty zostały zaprojektowane przez przedstawiciela Polskiego Alarmu Smogowego.

9) Choinki za elektrośmieci

W 15 grudnia 2018 r. miała finał przedświąteczna akcja ekologiczna, przygotowana przez Starostwo Powiatowe w Wołominie. Przed budynkiem urzędu odbyła się V zbiórka „elektrośmieci”. Mieszkańcy naszego powiatu, którzy wzięli udział w akcji, otrzymali choinki w doniczkach w zamian za przyniesiony zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny. W wyniku akcji zebrano dwa kontenery odpadów i rozdano w sumie 300 sztuk świątecznych drzewek, które w okresie wiosennym mają szansę być przesadzone do ziemi.

10) Mierniki do pomiaru jakości powietrza AIRLY

W związku z problemem narastającego smogu, na terenie powiatu wołomińskiego zamontowano mierniki jakości powietrza w systemie AIRLY, które służą do pomiaru: pyłów zawieszonych PM1, PM2.5 i PM10, a także temperatury, wilgotności i ciśnienia powietrza. Mierniki, w ilości 10 szt., zostały rozmieszczone tak, aby uzupełnić istniejącą już częściowo sieć tych punktów na terenie powiatu. Nowe

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

mierniki znajdują się w miejscowościach: Ząbki, Kobyłka, Ciemne, Stare Załubice, Ostrówek, Poświętne, Równe, Mokra Wieś, Urle, Dąbrówka.

11) Budki lęgowe

Zlecono wykonanie i montaż na drzewach rodzaju kasztanowiec, wytypowanych przez Wydział Ochrony Środowiska, skrzynek lęgowych dla ptaków dziuplastych (sikorek). Powyższe działania mają na celu ułatwienie zasiedlania terenów przez ptaki żywiące się m.in. owadami niszczącymi kasztanowce.

12) Akcja sprzątnięcia terenów leśnych

W dniu 14 kwietnia 2018 r. Starostwo Powiatowe w Wołominie, we współpracy z Kołem Łowieckim „Artemida”, w ramach obchodów Dnia Ziemi, przeprowadziło akcję sprzątnięcia terenów leśnych przy cmentarzu w Wołominie, w rejonie rezerwatu „Grabicz” od strony Leśniakowizny i Nowego Ossowa, a także terenów leśnych pomiędzy Ręczajami Polskimi i Majdanem. Starostwo zabezpieczyło kontenery na odpady, rękawice oraz chwytaki do zbierania śmieci. W sprzątnięciu wzięło udział 12 członków Koła łowieckiego „ARTEMIDA” z siedzibą w Kobyłce, które dzierżawi obwód łowiecki nr 347. Efektem 4 godzinnej sprzątnięcia było zapełnienie 2 kontenerów i uprzątnięcie 20 dzikich wysypisk.

13) VIII Rajd Rowerowy na orientację Grabów 2018

W dniu 9 czerwca 2018 r. zorganizowano rajd rowerowy na orientację. W rajdzie, który odbywał się na trasie o długości ok. 20 km wystartowało 83 osoby. Prawo do startu miały drużyny złożone min. z dwóch osób. Start i meta znajdowały się na terenie Gospodarstwa Edukacyjno-Agroturystycznego Mazowiecki Zaścianek, Grabów 26, gmina Tłuszcz. Uczestnikom rajdu zapewniono mapy, karty zadań oraz numery startowe, odbłaski, a także ubezpieczenie i opiekę medyczną oraz posiłek przygotowany przez gospodarstwo agroturystyczne. Dodatkowo na miejscu dla uczestników przygotowano gry i zabawy prowadzone przez animatorów. Zadaniem uczestników rajdu było dotarcie do zaznaczonych na mapie punktów kontrolnych i udzielenie pisemnych odpowiedzi na pytania konkursowe. Pytania dotyczyły wiedzy o środowisku naturalnym i jego ochronie oraz ekologii i walorach przyrodniczych powiatu wołomińskiego. Rajd miał na celu: podniesienie poziomu wiedzy o środowisku naturalnym i ekologii; budzenie aktywności poznawczej oraz dalszego poszerzania wiedzy o środowisku; uwrażliwienie społeczeństwa na piękno przyrody i uświadomienie o konieczności jej ochrony; propagowanie aktywnych form wypoczynku i zdrowego stylu życia; kształtowanie postaw proekologicznych.

4. Ocena realizacji Programu Ochrony Środowiska

Na terenie powiatu wołomińskiego w ramach Programu Ochrony Środowiska realizowano działania w ramach 10 obszarów interwencji: ochrona klimatu i jakości powietrza, zagrożenia hałasem, gospodarowanie wodami, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne, gleby, gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów, zasoby przyrodnicze, zagrożenia poważnymi awariami oraz edukacja ekologiczna.

Poniżej oceniono stopień realizacji poszczególnych celów i kierunków działań przyjętych w POŚ dla powiatu w rozróżnieniu na poszczególne obszary interwencji.

➔ Ochrona klimatu i jakości powietrza

Wyznaczone cele:

- Ograniczenie tzw. „niskiej emisji”, w tym emisji komunikacyjnej i sektora komunalno – bytowego;
- Ograniczenie emisji z przemysłu i energetyki;
- Zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym powiatu;
- Adaptacja do zmian klimatu.

Wśród zadań realizowanych na terenie powiatu znaczna ich część dotyczyła termomodernizacji, ograniczania niskiej emisji poprzez modernizację źródeł ciepła i zmianę paliwa na ekologiczne, rozwój sieci gazowej, zwiększenia wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji oświetlenia ulicznego, budowy ścieżek rowerowych i ciągów pieszych, a także rozwoju transportu publicznego i ograniczenia pylenia wtórnego z dróg.

➔ Zagrożenia hałasem

Wyznaczone cele:

- Kształtowanie klimatu akustycznego przez planowanie przestrzenne;
- Zmniejszenie hałasu komunikacyjnego;
- Zmniejszenie hałasu przemysłowego i komunalnego.

Działania realizowane w powyższym zakresie odnosiły się do przebudowy i modernizacji dróg gminnych, powiatowych i wojewódzkich, przeprowadzania kontroli w zakresie uciążliwości hałasowej czy wykonywania badań pomiarów hałasu.

➔ Gospodarowanie wodami

Wyznaczone cele:

- Zwiększanie retencyjności zlewni oraz efektywności urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego;
- Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody;
- Racjonalizacja korzystania z wód w gospodarstwach domowych, rolnictwie i przemyśle;
- Poprawa jakości wód powierzchniowych i podziemnych.

Wśród działań realizowanych w zakresie gospodarki wodami prowadzono nadzór nad spółkami wodnymi, udzielano wsparcia w postaci dotacji celowych, budowano infrastrukturę służącą ochronie

wód, modernizowano stacje uzdatniania wody, budowano przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz prowadzono działania w zakresie remontu rowów melioracyjnych, udrożnienia przepustów i rurociągów oraz konserwacji rowów.

➔ Gospodarka wodno-ściekowa

Wyznaczone cele:

- Zapewnienie wystarczającej ilości wody pitnej o odpowiedniej jakości;
- Rozbudowa infrastruktury oczyszczania ścieków, w tym realizacja programów sanitacji w zabudowie rozproszonej.

Działania w zakresie gospodarki wodno-ściekowej odnosiły się do budowy i modernizacji sieci kanalizacji deszczowej, budowy i modernizacji sieci kanalizacji sanitarnej, monitoringu kanalizacji sanitarnej, budowy i modernizacji sieci wodociągowej, wymianie wodomierzy oraz zakupie sprzętu laboratoryjnego do badania ścieków.

➔ Zasoby geologiczne i gleby

Wyznaczone cele:

- Racjonalne gospodarowanie i ochrona złóż kopalin;
- Ograniczenie presji wywieranej na środowisko i ludność lokalną podczas prowadzenia prac geologicznych oraz eksploatacji i magazynowania kopalin;
- Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi;
- Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

Wśród działań zrealizowanych w powyższym obszarze przeprowadzono kontrole w zakresie eksploatacji kopalin, przeprowadzono kontrole rekultywacji gruntów, wygaszono 6 koncesji na wydobycie kopalin oraz wydano decyzje dotyczące rekultywacji gruntów i dotyczące zatwierdzenia dokumentacji geologicznej złóż.

➔ Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Wyznaczone cele:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów lub minimalizacja ich ilości;
- Racjonalne gospodarowanie odpadami zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

Działania w zakresie gospodarki odpadami przeprowadzone na terenie powiatu polegały m.in. na kontroli w zakresie gospodarowania odpadami, budowie PSZOK, usuwaniu azbestu, likwidacji dzikich wysypisk śmieci, nadzór nad gospodarką odpadami bieżąca kontrola prawidłowej segregacji i kontrola złożonych deklaracji.

➔ Zasoby przyrodnicze

Wyznaczone cele:

- Zapewnienie zachowania terenów nieprzekształconych;
- Zahamowanie spadku różnorodności biologicznej oraz zapewnienie właściwego stanu ochrony dla możliwie dużej liczby gatunków oraz siedlisk przyrodniczych;

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

- Ochrona korytarzy ekologicznych i przeciwdziałania fragmentacji przestrzeni przyrodniczej;
- Rozwój obszarów zieleni urządzonej, a także terenów i obiektów służących wypoczynkowi i rekreacji;
- Adaptacja wielofunkcyjnej gospodarki leśnej do zmieniających się warunków;
- Poprawa walorów estetycznych przestrzeni i krajobrazu.

Wśród działań w obszarze zasoby przyrodnicze m.in. prowadzono nadzór nad lasami, utrzymywano zielen przy obiektach powiatowych, zamontowano skrzynki lęgowe dla sikorek, prowadzono monitoring zwierzyny dziko żyjącej oraz działania z zakresu nadzoru nad gospodarką leśną. W ramach powierzonego nadzoru nad gospodarką leśną w lasach niestanowiących własności Skarbu Państwa, pracownicy Wydziału Ochrony Środowiska oraz Nadleśnictw Łochów i Mińsk, prowadzili lustracje lasów, badanie drzewostanów pod kątem występowania szkodników drzew, ustalanie zadań dla właścicieli lasów, cechowanie drewna.

Starosta Wołomiński udziela zezwoleń na usunięcie drzew rosnących na terenach będących własnością gmin. W uzasadnionych przypadkach udzielenie zezwolenia jest uzależnione od dokonania nasadzeń zastępczych. W okresie objętym raportem wydano 82 zezwoleń na usunięcie drzew z warunkiem wykonania nasadzeń zastępczych w ilości 994 drzew.

Na terenie powiatu prowadzone są działania edukacyjne, dot. ochrony przyrody. Wydział Ochrony Środowiska Starostwa Powiatowego w Wołominie w 2017 roku zorganizował 2 konkursy nt. ochrony drzew przed nieuzasadnioną wycinką oraz 2 konkursy o tematyce ogólnoprzyrodniczej.

Powiat wołomiński uczestniczy w opiniowaniu i uzgadnianiu projektów planów zagospodarowania przestrzennego, systematycznie zabiega o zapewnienie ochrony zasobów przyrodniczych, wskazując na konieczność zachowania terenów otwartych, korytarzy ekologicznych, zapewnienia należytej powierzchni biologicznie czynnej oraz retencji naturalnej, a także uwzględnienia przestrzeni publicznej w obszarach zabudowy mieszkaniowej.

➔ Zagrożenia poważnymi awariami

Wyznaczone cele:

- Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizacja skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.

Przeprowadzone działania to m.in. zakupy inwestycyjne w ramach projektu systemu wczesnego ostrzegania przed zjawiskami katastrofalnymi w powiecie, wyposażenie i utrzymanie gotowości bojowej OPS, dotacje dla OSP, działania informacyjne i edukacyjne wśród mieszkańców o zakazie i skutkach dokarmiania dzikich zwierząt oraz nt. zagrożeń i sposobu zachowania się wobec spotykanych dzikich zwierząt.

➔ Edukacja ekologiczna

Wyznaczone cele:

- Wykształcenie u mieszkańców nawyków i zachowań proekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za stan i ochronę środowiska;
- Stosowanie i promocja zielonych zamówień publicznych i zielonych zakupów.

**RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018**

W latach 2017-2018 przeprowadzono szereg działań z zakresu edukacji ekologicznej, m.in. konkursy ekologiczne, sprzątanie świata, akcje edukacyjne i informacyjne odnośnie ochrony powietrza i gospodarki odpadami.

Stopień realizacji celów i zadań wyznaczonych w POŚ uznaje się za dobry, chociaż część zadań ujętych w Programie Ochrony Środowiska nie została zrealizowana. Niektóre z zadań są obecnie w trakcie realizacji, a część z nich została wydłużona na przyszłe lata. Wynika to z obszernego zakresu realizacji, poniesienia wysokich kosztów realizacji inwestycji, brakiem partnerów inwestycyjnych.

4.1 Ocena finansowania zamierzeń Programu Ochrony Środowiska

Zadania, które zrealizowano w latach 2017-2018 na terenie powiatu wołomińskiego w ramach Programu Ochrony Środowiska sfinansowano po części ze środków własnych powiatu oraz poszczególnych gmin, a także poprzez dofinansowania z WFOŚiGW i NFOŚiGW. Część działań z zakresu ochrony środowiska została dofinansowana również z Unii Europejskiej.

W przyszłości należy pozyskiwać większą ilość partnerów inwestycyjnych, aby korzystać z dotacji udzielanych przez Unię Europejską w ramach programów operacyjnych.

Łącznie na finansowanie zadań z zakresu ochrony środowiska na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2017-2018 wydano 332 880 445,40 zł. Należy jednak mieć na uwadze, że przy części działań nie oszacowano poniesionych kosztów zatem faktyczne nakłady finansowe są zdecydowanie większe. Najwięcej środków wydano na działania z zakresu zagrożenia hałasem (obejmujące głównie modernizacje i przebudowy dróg – 83 877 454,75 zł, a także z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i zasobów przyrodniczych.

Tabela 18. Nakłady finansowe poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2017-2018
(źródło: opracowanie własne na podstawie rozesłanych wniosków)

Obszar interwencji	Zadania własne powiatu [zł]	Zadania monitorowane [zł]	Łącznie [zł]
Ochrona klimatu i jakości powietrza	209 836,54	54 574 018,88	54 783 855,42
Zagrożenia hałasem	18 004 509,49	65 872 945,26	83 877 454,75
Gospodarowanie wodami	440 000,00	46 061 099,73	46 501 099,73
Gospodarka wodno-ściekowa	0	68 969 675,74	68 969 675,74
Zasoby geologiczne i gleby	36 545,76	bd	36 545,76
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	154 616,13	11 575 611,41	11 730 227,54
Zasoby przyrodnicze	1 697 967,43	60 272 895,39	61 970 862,82
Zagrożenia poważnymi awariami	1 251 894,00	3 385 553,47	4 637 447,47
Edukacja ekologiczna	191 230,26 zł	182 045,91	373 276,17
Łącznie [zł]	21 986 599,61	310 893 845,79	332 880 445,40

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

4.2 Ocena systemu monitoringu

Zgodnie z „Programem Ochrony Środowiska dla powiatu wołomińskiego do roku 2020 z perspektywą do 2023 roku” w ocenie postępu wdrażania Programu oraz jego faktycznego wpływu na środowisko pomocna jest analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych. Służą temu raporty z realizacji programów ochrony środowiska, które należy sporządzać co dwa lata i przedstawiać je Radzie Powiatu oraz zamieścić w Biuletynie Informacji Publicznej. Powiat wołomiński wywiązuje się z powyższych założeń, przygotowując m.in. niniejszy raport.

W celu zobrazowania zmian zachodzących w środowisku na terenie powiatu wołomińskiego w poniższej tabeli przedstawiono te wskaźniki monitoringu, dla których można było określić stan aktualny oraz odnieść się do lat ubiegłych, w celu porównania poszczególnych wartości. Na etapie opracowywania dokumentu nie udostępniono jeszcze danych za rok 2018, zatem w tabeli przedstawiono dane dla roku 2016 i 2017. Dane za rok 2013 mają pomóc w określeniu trendu zachodzących zmian na terenie powiatu.

Tabela 19. Wskaźniki monitorowania realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego
(opracowanie własne na podstawie danych GUS)

Wskaźnik	Jednostka	Rok 2013	Rok 2016	Rok 2017	Trend zmian
Długość sieci wodociągowej	km	932,8	1193,8	1227,8	↑
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	143 851	174 692	179 637	↑
Korzystający w wodociągu w % ogółu ludności	%	62,9	73,3	74,3	↑
Woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	5 284,5	6 154,6	6 395,1	↑
Zużycie wody na jednego korzystającego	m ³ /rok	36,7	35,2	35,6	↓
Zużycie wody na jednego mieszkańca	m ³ /rok	23,2	26,0	26,6	↑
Zużycie wody na cele przemysłowe	dam ³ /rok	1 429	1 404	1 450	↑
Długość sieci kanalizacyjnej	km	657,9	760,3	777,2	↑
Korzystający z kanalizacji w % ogółu ludności	%	55,8	67,4	68,1	↑
Przyłącza sieci kanalizacyjnej prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	sztuka	21 351	29 523	31 157	↑
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	127 655	160 828	164 812	↑
Ścieki odprowadzone ogółem	dam ³	8 641,0	9 169,5	10 376,6	↑
Wielkość zanieczyszczenia ścieków fosforem ogólnym po oczyszczeniu	kg/rok	3 880	2 413	3 040	↓
Ścieki oczyszczane z podwyższonym usuwaniem biogenów	dam ³	7 762	8 222	9 338	↑
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków	osoba	126 249	153 251	156 937	↑
Ludność korzystająca z oczyszczalni ścieków w % ogółu ludności	%	55,2	64,3	64,9	↑
Równoważna liczba mieszkańców dla oczyszczalni ścieków	osoba	169 746	169 746	169 746	-
Zużycie energii elektrycznej o niskim napięciu	MWh	214 777	216 334	222 448	↑
Zużycie energii elektrycznej na 1 mieszkańca	kWh	944,9	913,1	926,4	↓
Długość czynnej sieci gazowej	km	1159,946	1181,269	1197,111	↑
Odbiorcy gazu z sieci	gosp.dom.	51 751	54 207	54 582	↑
Ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	155 262	165 325	168 475	↑
Czynne połączenia sieci gazowej do budynków mieszkalnych	sztuka	35 370	36 610	37 169	↑
Zużycie gazu z sieci na jednego odbiorcę	MWh	4,579	4,781	4,921	↑
Zużycie gazu z sieci na jednego mieszkańca	MWh	3,127	3,336	3,453	↑
Długość sieci ciepłej przesyłowej	km	30,2	28,4	31,3	↑
Emisja zanieczyszczeń pyłowych ogółem	t/r	37	23	22	↓

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

Wskaźnik	Jednostka	Rok 2013	Rok 2016	Rok 2017	Trend zmian
Emisja zanieczyszczeń pyłowych ze spalania paliw	t/r	30	23	22	↓
Emisja zanieczyszczeń gazowych	t/r	46 120	42 276	44 621	↓
Emisja dwutlenku siarki	t/r	93	83	72	↓
Emisja tlenków azotu	t/r	58	38	40	↓
Emisja tlenku węgla	t/r	73	44	25	↓
Emisja dwutlenku węgla	t/r	45 840	42 034	44 432	↓
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku	ton	36 869,90	45 703,80	48 744,08	↑
Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku z gospodarstw domowych	ton	26 874,36	35 918,01	40 682,75	↑
Zmieszane odpady komunalne ogółem na 1 mieszkańca	kg	162,2	192,9	203,0	↑
Czynne składowiska odpadów, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne	sztuka	1	1	1	-
Powierzchnia czynnych składowisk, na których unieszkodliwiane są odpady komunalne	ha	1,7	1,7	1,7	-
Dzikię wysypiska - powierzchnia, stan w dniu 31.12.	m ²	1 718	478	491	↓
Dzikię wysypiska - istniejące, stan w dniu 31.12.	sztuka	28	9	11	↓
Powierzchnia lasów	ha	28 264,92	28 174,23	27 821,08	↓
Powierzchnia lasów ochronnych	ha	1 324,29	1 302,05	1 318,59	↓
Wskaźnik lesistości	%	29,6	29,5	29,2	↓
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych	ha	19 859,40	19 859,44	19 859,44	-
Udział obszarów prawnie chronionych w powierzchni ogółem	%	20,8	20,8	20,8	-
Rezerwy przyrody	ha	168,60	370,10	370,10	↑
Parki krajobrazowe	ha	840,00	840,00	840,00	-
Obszary chronionego krajobrazu	ha	18 742,90	18 742,90	18 742,90	-
Użytki ekologiczne	ha	31,70	31,70	31,70	-
Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	ha	120,00	120,00	120,00	-
Pomniki przyrody	sztuka	226	214	208	↓
Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych	ha	15,10	15,10	15,10	-
Powierzchnia zieleńców	ha	15,80	16,17	16,17	↑
Powierzchnia zieleni osiedlowej	ha	82,03	131,14	131,21	↑

Analizując powyższe wartości można stwierdzić, że większość wskaźników (w okresie od 2013 r.) uległa poprawie. Zidentyfikowano następujące pozytywne zmiany w zakresie ochrony środowiska:

- rozwój sieci wodociągowej;
- rosnąca liczba osób korzystających z sieci wodociągowej;
- rozwój sieci kanalizacyjnej;
- rosnąca liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej;
- rosnąca ilość ścieków oczyszczanych z podwyższonym usuwaniem biogenów;
- rosnąca liczba osób korzystających z oczyszczalni ścieków;
- rosnąca długość sieci gazowej;
- rosnąca długość sieci ciepłej;
- malejąca emisja zanieczyszczeń pyłowych ze spalania paliw;
- malejąca emisja zanieczyszczeń gazowych;
- wzrost powierzchni zieleńców;
- wzrost powierzchni zieleni osiedlowej.

Część z analizowanych powyżej wskaźników uległa pogorszeniu i odzwierciedla zwiększenie presji na środowisko:

RAPORT Z WYKONANIA PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA DLA POWIATU WOŁOMIŃSKIEGO ZA LATA 2017-2018

- wzrost zużycia wody na mieszkańca;
- wzrost zużycia wody na cele przemysłowe;
- wzrost zużycia energii elektrycznej;
- wzrost masy produkowanych odpadów komunalnych;
- spadek powierzchni lasów;
- spadek powierzchni lasów ochronnych;
- spadek liczby pomników przyrody.

Należy zauważyć, że pogorszenie wskaźników spowodowane jest głównie z rosnącą liczbą mieszkańców, a co za tym idzie z rozwojem społeczno-gospodarczym powiatu. W związku z rosnącą z roku na rok liczbą mieszkańców wzrasta zapotrzebowanie na wodę i energię. Produkcja odpadów komunalnych również ulega zwiększeniu. Należy zatem prowadzić racjonalną gospodarkę wodną oraz gospodarkę odpadami tak, aby w przyszłych latach nie doprowadzić do pogorszenia się stanu środowiska naturalnego. W kolejnych latach należy skupić się na realizacji zadań, które będą przeciwdziałały negatywnym skutkom rozwoju społeczno-gospodarczego i które nie spowodują pogorszenia wskaźników monitorowania, jak: gospodarka niskoemisyjna, działania z zakresu uporządkowania gospodarki odpadami, działania na rzecz poprawy efektywności energetycznej, działania racjonalizujące zużycie wody i energii w gospodarstwach domowych.

5. Podsumowanie

Na terenie powiatu wołomińskiego w okresie od 01.01.2017 r. do 31.12.2018 r. zrealizowano dużą część zadań wynikających z planu operacyjnego Programu ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego. Na zadania z zakresu ochrony środowiska wydano co najmniej 332 880 445,40 zł. Wszystkie zrealizowane działania przyczyniły się do poprawy stanu środowiska naturalnego co widać po wskaźnikach monitorowania.

Większość branych pod uwagę wskaźników monitoringu uległo poprawie, m.in. wzrosła długość czynnej sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, zmalała emisja zanieczyszczeń gazowych i pyłowych. Widać znaczny postęp w osiągnięciu zamierzonych celów. Dotyczy to w szczególności zadań związanych z zaopatrzeniem ludności w wodę pitną, rozwojem sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. Nastąpił również rozwój kanalizacji deszczowej i poprawa stanu rowów melioracyjnych oraz pozostałych urządzeń wodnych. Duży postęp zauważa się również w obszarze ochrony powietrza: termomodernizacje, wymiany niskosprawnych źródeł paliw czy montaż OZE.

Podczas aktualizacji Programu ochrony środowiska, wyznaczając zadania, należy pamiętać o wszystkich elementach środowiska i ich powiązaniach, brać pod uwagę inwestycje służące ochronie środowiska, a także zachować spójność z innymi dokumentami.

Spis rysunków

Rysunek 1. Zmiany liczby ludności na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2010-2017 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS) 6

Spis tabel

Tabela 1. Liczba ludności na terenie powiatu wołomińskiego w latach 2010-2017 (źródło: Bank Danych Lokalnych).....	6
Tabela 2. Stopień realizacji zadań w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne).....	11
Tabela 3. Stopień realizacji zadań w obszarze ochrona klimatu i jakości powietrza – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	12
Tabela 4. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia hałasem – zadania własne powiatu (opracowanie własne).....	20
Tabela 5. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia hałasem – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	21
Tabela 6. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarowanie wodami – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne).....	23
Tabela 7. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarowanie wodami – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	24
Tabela 8. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarka wodno-ściekowa – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	25
Tabela 9. Stopień realizacji zadań w obszarze zasoby geologiczne i gleby – zadania własne powiatu i marszałka (źródło: opracowanie własne).....	28
Tabela 10. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne).....	29
Tabela 11. Stopień realizacji zadań w obszarze gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	30
Tabela 12. Stopień realizacji zadań w obszarze zasoby przyrodnicze – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne).....	33
Tabela 13. Stopień realizacji zadań w obszarze zasoby przyrodnicze – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	35
Tabela 14. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia poważnymi awariami – zadania własne powiatu (źródło: opracowanie własne).....	39
Tabela 15. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia poważnymi awariami – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	40
Tabela 16. Stopień realizacji zadań w obszarze zagrożenia edukacja ekologiczna – zadania własne (źródło: opracowanie własne).....	41
Tabela 17. Stopień realizacji zadań w obszarze edukacja ekologiczna – zadania monitorowane (źródło: opracowanie własne).....	43
Tabela 18. Nakłady finansowe poniesione na realizację zadań z zakresu ochrony środowiska w latach 2017-2018 (źródło: opracowanie własne na podstawie rozestanych wniosków).....	53
Tabela 19. Wskaźniki monitorowania realizacji Programu ochrony środowiska dla powiatu wołomińskiego (opracowanie własne na podstawie danych GUS).....	54